

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Kokopis se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnništva števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Edini odgovor.

Gospod Uzunović je torej zastopnikom slovenskega naroda stavil pogoje, pod katerimi morejo po njegovem mnenju edino stopiti v vlado. To je, da morajo slovesno preklicati kulturni in narodni program, na katerem jih je slovenski narod izvolil. Gospod Uzunović je svojo vlogo sicer doigral, njegova zahteva pa ostane kakor pljuska v obraz slovenskemu narodu.

Kaj pa je slovenski narod v tej državi? Ali je svoboden in enakopraven z drugimi ali pa je neenakopraven, g. Uzunović. Ako je enakopraven in svoboden kakor drugi, potem sme imeti svoj kulturni in narodni program. Političnega programa enakopravnemu narodu ne daje drugi niti mu ga odvzema; svoboden narod sam sebi postavlja svoje kulturne in politične smernice in jih sam po svoji volji menja, če se mu zdi potrebno. Kdor torej kakor Uzunović odgoraj dotle zahteva, da naj se slovensko ljudstvo svojemu narodnemu programu odreče, v tej ali oni točki, kakor se to pač njemu dopade, ta je s tem dokazal, da našega naroda ne smatra za enakopravnega in svobodnega.

Zahteva, ki jo je bil stavil Uzunović, je žaljiva tako za naš narod kakor za njegove zastopnike. Kulturne smernice, ki jim sledi ogromna večina Slovencev, in njihov narodni program ni od včeraj, ni bil našemu narodu diktiran, ampak je zrastle organsko iz njega po razvoju njegove narodne biti, ni last samo nas, ampak tako naših prednikov kakor za-
namcev, je naša sveta dedščina, katere nam ni dovoljeno zapraviti. Na vsak način je samo naša stvar, s katero ne sme nihče drugi razpolagati in glede katere nima nihče pravice nam staviti kakršnekoli pogoje. Naši poslanci pa so samo mandatari svojega naroda, ki jim je ljudstvo zaupalo udeleževanje svojega kulturnega in narodnega programa. Oni imajo le dolžnost, da ga zvesto čuvajo in razmeram primerno uresničujejo; pravice ga menjati ali se mu celo odpovedovati, kakor da je samo njihov, pa tudi oni nimajo. Kdor torej slovenskim poslancem stavlja take zahteve, ta jih jako nizko taksira in globoko žali, kakor kruto žali ves slovenski narod.

Nikola Uzunović pa je s tem činom žalil tudi državo, kateri kot bistveni del slovenski narod pripada. V času, ko bi se morali pred zunanjim svetom prav posebno in z vsem podarkom pokazati kot ena solidarna državna celota, se zdaj po uslih mandatarij krone razglasa, da imajo Slovenci tak političen in kulturni program, da ne morejo biti v vladi skupaj s Srbi in Hrvati. Nihče ni mogel izkazati Mussoliniju večje usluge, kakor mu jo je s tem izkazal gospod Uzunović, ki zastopnikom našega naroda izjavlja, da so separatisti, nemo-
goči v vladi, torej protidržavni. Kajti samo tisti ne more biti v vladi, ki je proti državi. In ako gospod Mussolini zida svoje račune na našo tozadevno notranjo slabost, mu nujna zato argumente sam bivši mandatarij krone, ki je v tej visoki lastnosti insinuiral celemu narodu, da je proti državi, oziroma njenemu edinstvu in tako državo samo v očeh vsega inozemstva diskvalificiral. Tak državnik je mogoč samo v Jugoslaviji.

Mi smo s svojim narodnim, kulturnim in političnim programom prišli po svoji svobodni odločitvi v to državo in nam nihče ni rekel, da nas zato odklanja. Ta program ni nič drugega kakor afirmacija, da smo Slovenci, to je samosvoj narod, da imamo pravico do nadaljnega nemotenega razvoja svojega jezika, svoje samobitne kulture in samouprave v okviru edinstvene države in v sporazumu z ostalima dvema bratskima narodoma. To je naša stalna želja, vsega našega naroda, ki mu ga tudi vidovdanska ustava, kakor kot fakt priznavamo, ne jemlje, ker sama ne izključuje možnosti, da se legalno izpremeni in v oblastnih samoupravah celó sama pušča odprto sicer ozko, pa vendarle pot do razvoja ta-iste v resnično zakonodajno avtonomijo. Ustava tudi principijelno ne more biti v protislovju s tem našim stališčem, ker se sama označuje za demokratično in implicite, govoreč o jeziku, predpostavlja enakopravnost slovenskega naroda. Prav zato pa, ker je baš v tem oziru pomanjkljiva, nejasna in v centralističnem smislu priostrena in se našemu duhu slabo prilaga (da ne govorimo o praksi!), stremimo za njenim izboljšanjem. Saj vendar ustava ni zato ustvarjena, da negira našo narodno eksistenco! In zato, ker se naš narod prizadeva, v njenem okviru vsaj kolikorotliko

* Ko smo pisali članek, še ni bilo znano, da se je Uzunović zopet poveril mandat. — On, ur.

zasigurati svoj kulturni in nacionalni obstoj ter svoj gospodarski napredek, pa skuša ta okvir legalno razširiti, da bomo vsestransko kot narod zadovoljni — se nam odreka pravica udeleževati se vlade! Ali smo enakovreden narod v tej državi, g. Uzunović, ali smo pa — po Vašem naziranju namreč — le nepotrebna, nadležna in zgolj za državne datjave dobra pars subjecta — to vas vprašamo!

Gospod Uzunović najbrž meni, da smo mi kakšna hrvatska seljačka stranka, naš načelnik dr. Korošec pa kakšen Radić. Mi smo svobodno to državo hoteli in jo hočemo, ne bomo si pa, kot zvesti in lojalni državljani, dali od nikogar predpisati, kakšen naj bo naš nacionalni program. Mi nismo v boljše-
viški Rusiji ali v fašistični Italiji, kjer je en sam človek država, narod in program, vse drugo pa ničla, ki ne sme imeti lastnih pogledov na državo. Mi se tudi ne damo sumničati kot protidržavni in revolucionarni ali separatistični elementi, če se naši nazori povsem ne strinjajo z onimi g. Uzunoviča ali kakšnega drugega v centralnem zapičenega vladodržca. Še manj pa smo Slovenci kakšne vlačuge, da bi svoj politični program prodajali za kakšne odpadke z vladne mize. Poštenim ljudem in strankam program sploh ni za nobeno ceno na prodaj — takšni so naši nazori, g. Uzunović, ki smo poštene državljani in ne kakšna korumpirana družba. In če je g. Uzunović vajen pogajati se za vlado na takih podlagah in predpostavkah, ga le globoko pomilujemo kakor nam je žal, da smo edina kulturna in demokratična država v Evropi, kjer more državnik, ki sestavlja vlado, imeti take nazore.

Slovenski narod pa gre mimo preko g. Uzunoviča, ki je vsaj bil odkrit. Z zaničevanjem pa se spomni SDS, ki je največ pripomogla k temu in je najbolj odgovorna za to, da se sme tako s Slovenci postopati. Ta družba je kriva centralizma, ta družba je Slovence označevala kot separatiste, ta družba je hujskala na nas Belgrad, ta družba je slovenski narod črnila na vseh mestih kot po svoji večini protidržaven in revolucionaren, je lagala, da sovraži Srbe, da noče edinstvene močne države in ga natolcevala, da se pusti politično voditi od inozemstva. Ta stranka je vzrok, da slovenski narod tretirajo tako, kakor ga, ker ga je sama poniževala, denuncirala in ga celó kot narod hotela izbrisati. Drugi krivec je HSS, ki je položila svoj narodni program na življenjsko korupcijo in centralizma v Belgradu ter hoče, da bi mu zdaj še Slovenci napravili svoj poklon. Tej radičevski komandi so se podvrgli tudi naši samostojnejši, ki bi istotako radi videli, da bi SLS kot prava predstavica slovenskega naroda zlezla pod kavdinski jarem. Slovenski narod pa bo imel ob volitvah v oblastne skupščine sijajno priliko pokazati tako SDS kakor radičevcem, da je o njih enega samega mnenja: da kot hlapeci slovenskemu narodu sovražnega centralizma nimajo pravice do politične eksistence! In to jim tudi bo pokazal in tako dal edino pravi odgovor tudi g. Uzunoviću in njegovim.

Radikalni krogi o izjavi dr. Korošca.

Belgrad, 22. dec. (Izv.) Včerajšnja izjava našega voditelja g. dr. Korošca se še vedno živahno komentira v vseh političnih krogih. Kakor rečeno, je v splošnem izzvala zelo ugoden vtis z ozirom na svojo močnatost in dostojanstvenost. Radikalno »Vreme« piše danes o njej sledeče:

»V radikalnih krogih se misli, da je ta Koroševa izjava v gotovi meri zblížala stališče radikalov in Slovenske ljudske stranke. G. Korošec je dal v pogledu »klerikalizma« svoje stranke pojasnila, ki bodo naredila dober vtis. Glede svojega stališča o avtonomijah je g. dr. Korošec naglasil, da to ni državno politično vprašanje, marveč da pomenja avtonomija široko samoupravo, ki jo zahteva vsaka demokracija. Edino, v čemer g. dr. Korošec ni jassen, to je narodno edinstvo. Glede državnega edinstva se misli v radikalnih krogih, da je g. dr. Korošec popolnoma jassen in precizen. Glede narodnega edinstva g. dr. Korošec neprestano govori o slovenskem narodu. Da se lahko razumemo: ali smatra on slovenski narod kot poseben od srbskega in hrvatskega, kar bi nasprotovalo političnemu pojmovanju vseh važnejših strank v državi, bodisi srbskih, bodisi hrvatskih, bodisi slovenskih. Treba je sicer vedeti, da se tudi v našem narodnem jeziku naziv narod jemlje pogosto tudi kot naziv enega dela naroda. Ako je g. dr. Korošec govoril v tem

Mandat za vlado ima zopet Uzunović.

Davidović je moral mandat vrniti.
Nedostojne intrige radikalnih prvakov.

Borba med centrumaši in pašičevci. — Radikalni bi radi izsilili volivno vlado. — Krona proti tem intrigam. — Radikalna izmotavanja.

Belgrad, 22. decembra. (Izv.) G. Davidović je zvečer Nj. V. kralju mandat vrnil. Z ozirom na številčno moč g. Davidoviča so mnogi takšen izid tudi pričakovali. Treba pa je približiti dejstvo, da Davidovičeva moč ni v številu njegovih poslancev, marveč v njegovem programu in veliki moralni sili. Ta program, ki ga je izdelala celokupna opozicija, in sicer Demokratska zajednica, Jugoslovanski klub in zemljoradniški klub, je brezdvoma takšen, da z druge strani napram njemu ni mogoče postavljati nobene protivrednote. Kdor je poznal ta program, je bil raditega zelo iznenaden. Vprašanje je, ali je g. Davidović v sedanjem težkem trenutku znal na primeren način uporabiti svo silo, ki tiči ravno v tem. G. Davidović bi bil smel vsled odličnega svojega programa stopiti pred vsako narodno skupščino in zaklicati: Gospodje narodni poslanci! Najpreje rešimo težko gospodarsko krizo, potem bomo govorili o strankarsko-političnih vprašanjih. Kdor glasuje proti, je v sedanjem trenutku sovražnik ljudstva! Če bi za takšen program v narodni skupščini ne dobil večine, bi lahko mirno stopil pred krono in prosil za volivni mandat.

Takoj se je videlo, da je kriza zašla na stranpota. Šlo je za to, ali bo predsednik demokrat ali radikal, med radikali pa za to, ali bi pristala centruma ali pašičevci. Srbske stranke se v težkem času niso znale obdržati na višini in niso znale odgovarjati državnim in ljudskim interesom. To je usodepolno za celo državo, v kateri živijo tudi Slovenci in Hrvati. Danes še ni čas, da bi se smelo pomisliti nato, da se nahajajo tudi med Slovenci in Hrvati sposobni ljudje, ki bi znali našo, v strankarsko blato zavoženo politiko pripeljati na pravi tir. Kako dolgo še?

V radikalnem klubu igra ta šahovsko igro dve struji, centrumaši in pašičevci. Centrum je dosegel, da je moral predsednik narodne skupščine predlagati najprej g. Uzunoviča za mandatarija. V klubu se je ta struja popolnoma postavila na Uzunovičovo stran in ni hotela pomagati opoziciji, da bi se iz bodoče kombinacije odstranila g. Maksimović in g. Trifković, ki sta bila največji oviri uspehu pri sestavi takšne vlade, kakor se je mandat glasil. Ko je g. Uzunović vrnil mandat, je Pašičeva struja zopet molčala, ne da bi v klubu vsaj z enim glasom predlagala svojega predestiniranega voditelja za sestavo vlade, g. Trifkoviča. Ko je dobil mandat g. Davidović, se Pašičeva struja zopet ni oglasila, da bi predlagala kot akt vladnosti, da se radikali vsaj pogajajo, marveč je soglasno sklenila, da se radikalna stranka, ki ima 130 poslancev, sploh ne pogaja s stranko, ki ima 50 poslancev.

Težko je, da bi Pašičeva struja v zadnjem trenutku svoj položaj v klubu popravila. V sedanjem trenutku se ona najbolj boji, da bi g. Uzunović in g. Maksimović dobila volivni mandat. Njuni trabant namreč že razglajajo, da bodo v tem slučaju padle glave pašičevcev. V strahu in zavedajoč se svoje nezmogčnosti, je Pašičeva struja nujno poklicala v Belgrad g. Aco Stanojeviča, da bi ji pomagal voditi taktiko. Toda dvomljivo je, ali bo g. Stanojevič prišel v Belgrad pravočasno in ali morda ne bo njegov prihod v Belgrad prišel za rešitev pašičevcev prepozno.

Ves dosednji potek krize zgleda mnogim politikom samo kot igra radikalnega centra za volivni mandat. Uzunovičovo zavlačevanje krize in njegov popolni desinterese, da bi sploh prišlo do sporazuma s katerokoli stranko, je mnogim dokaz, da Uzunović ni šlo za tem, da bi sestavil vlado, marveč da bi drugemu ustavnemu činitelju dokazal, da s sedanjem narodno skupščino ne gre več naprej.

Drugem smislu o slovenskem narodu, potem bi se moralo to pojasniti, ker bi ga to v vprašanju narodnega edinstva zblížalo z drugimi strankami, predvsem z radikalno stranko. V radikalnih krogih se misli, da so takšna pojasnjevanja za razčiščevanje položaja koristna. In če bi g. dr. Korošec svoje izjave pojasnil, ne bi bilo nobenih sporazumov več.

Mnogi tudi mislijo, da je v tej volji za volitve potrdilo g. Uzunoviča tudi sedanje stanje radikalne stranke pri volitvah v oblastne skupščine. Radikalna stranka je namreč v vseh okrajnih nastopila razcepljena in je postavila dvoje, troje, ponekod celo četvero radikalnih list. To pomenja pravo razsulo radikalne stranke. To razsulo pa bi bilo prežgodnje, če bi se pokazalo že pri volitvah v oblastne skupščine. Zato hočejo sedaj izsiliti volitve za parlament. V tem slučaju bi se volitve v oblastne skupščine gotovo sistirale.

Zelo malo upanja pa je, da bi drugi ustavni faktor na sistiranje volitev pristal. Lahko celo trdimo, da je to skoro izključeno, ker se na najvišjem mestu resno želi, da bi se pričela decentralizacija uprave. V poučenih krogih se tudi zatrjuje, da krona v sedanjem trenutku še ni voljna formalno dati volivnega mandata, marveč da še vedno vztraja na tem, na bi prišlo do delovne vlade. Zato je bilo danes opaziti v radikalnih progih precejšnje presenečenje. Slab vtis njihovega dopoldanskega sklepa, s katerim so soglasno odbili pogajanje z demokrati, so poskušali zboljšati na razne načine s tem, da so v javnost spuščali najfantastičnejše vesti in intrige.

Kako je moral Davidović mandat vrniti. — Fantastičen načrt Radića — Aca Stanojević naj pomaga! — Mandat bi bil rad dobil Trifković.

Belgrad, 22. decembra. (Izv.) Kakor smo včeraj poročali, je radikalni klub danes dopoldne sklical sejo, da bi na njej razpravljali o Davidovičevi ponudbi za vstop v koncentracijsko ali široko koalicijsko vlado. Seja se je pričela ob 11. Klub je o njej izdal naslednje obvestilo:

»Klub narodne radikalne stranke je vzel na znanje poročilo prvega podpredsednika Mihajlovića o ponudbi g. Davidoviča, da naj bi narodno radikalna stranka sodelovala v koncentracijski ali široki koalicijski vladi, ki bi je sestavil g. Davidović. Klub je soglasno sklenil, da z ozirom na svojo številčno moč ne more sodelovati v koncentracijski ali široki koalicijski vladi, ki bi jo sestavil gosp. Davidović.«

Ta odgovor radikalov je bil v političnih krogih predmet splošne obsodbe, ker je to prvi slučaj, da se je parlamentarni klub napram mandatariju krone postavil v takšen položaj. Za princip najnavadnejše uljudnosti zahteva, da se z mandatarijem krone stopi v pogajanje, četudi se nima namena stopiti v merodajna pogajanja.

Podpredsednik radikalnega kluba gosp. Mihajlović je ta sklep sporočil g. Davidoviću, ki je o tem obvestil svoje prijatelje. Predtem pa se je pogajal še z nekaterimi voditelji parlamentarnih skupin, nakar je časnikarjem izjavil, da gre v dvor.

Za ob štirih ga je prosil za razgovor gosp. Stjepan Radić. Na prošnjo g. Stjepana Radića sta se danes sploh prvič sestala v demokratskem klubu g. Davidović in g. Stjepan Radić. Sestanek je trajal nad eno uro. V glavnem je govoril g. Stjepan Radić, ki je pri tej priliki g. Davidoviću izrazil svoje popolno udanost in spoštovanje. Predlagal mu je ustanovitev nekakšnega fantastičnega bloka, pri katerem bi bile zastopane vse parlamentarne stranke, razen radikalov. Pristal je celo na to, da bi vstopil v ta blok tudi g. Pribičević, dasiravno sta največja sovražnika. On, g. Stjepan Radić, je, kakor je dejal, iz višjih državnih interesov pripravljen žrtvovati svojo osebo, samo da bi v ta blok stopil g. Pribičević. Po njegovem mnenju bi ta blok lahko sestavil vlado, oziroma če bi kak radikal dobil mandat za sestavo vlade, bi se z njim pogajal g. Davidović, in jim staval takšen predlog, da bi ga radikali morali sprejeti, ne pa, da bi se še nadalje izgovarjali in izmotavali.

Radičevci so s tem blokom delali velikansko reklamo, čeprav je na prvi pogled jasno, da iz tega ne more biti ničesar realnega. V parlamentarnem in političnem življenju ni navada, da bi se ustvarjali bloki proti eni sostranki. Navada je, da blok sestavljajo v svrhu izvajanja kakke pozitivne politike, ne pa, da bi imel tak blok razdiralen značaj.

kakor ga je predlagal g. Radić. Zato je ostalo samo pri tej reklami radićevcev. Ta predlog in ideja, ki sta izšla iz glave g. Stjepana Radića, se nista vzela resno v pretes.

Po tem razgovoru je g. Davidović odšel v dvor. Ker je že popoldansko časopisje poročalo, da bo krona ob pol šestih sprejela mandatarja v avdienco, se je pred dvorom zbrala velikanska množica ljudstva, ki je postajala večja in večja. Ko se je g. Davidović okrog pol sedmih vrnil iz dvora, se jih je zbralo okrog 2000. Večina ga je spremila do narodne skupščine. — G. Davidović je izjavil časnikiarjem:

»Vrnil sem mandat!«

V nadaljnja pojasnjevanja se ni spustil in ni odgovarjal na številna vprašanja, ki so jih postavili časnikiarji.

S tem se je zopet končala nova faza dolgotrajne krize, ki postaja vedno bolj težka in mučna radi položaja v radikalni stranki. Po vrnitvi Davidovičevega mandata upajo nekateri radikali na volilni mandat. Predvsem upajo na to nekateri Uzunovičevi pristaši, ki so raznesli vesti, da bo že tekom današnje noči prišlo do presenečenja. O sedanjem položaju, ki je nastal po vrnitvi Davidovičevega mandata, smo izvedeli naslednje:

G. Davidović je ob priliki vrnitve mandata krono opozoril na dejstvo, da je radikalni klub a priori odbil vsako pogajanje z njim. Radi tega je povsem nejasno, kaj radikali sploh želijo in kakšno stališče sploh zavzemajo v celokupni sedanjí krizi. Za normalno in pravilno rešitev je nujno potrebno radikale prisiliti na to, da se o tem izrazijo.

Z ozirom na to je bil poklican v dvor g. Trifković, ki je po naših informacijah v glavnem potrdil Davidovičovo stališče in prosil krono, da s svojo nadaljnjo odločitvijo počaka, dokler ne pride v Belgrad načelnik radikalne stranke g. Aca Stanojević, ki je pri današnjih razmerah radikalne stranke edino pozvan v imenu radikalne stranke dati merodajne izjave in voditi načelno taktiko. Z ozirom na takšno mišljenje predsednika narodne skupščine se misli, da ni pričakovati presenečenja, dokler ne pride v Belgrad g. Stanojević.

Po poslednjih vestih je g. Stanojević iz Knjaževca že odpotoval in bo tekom jutrišnjega dneva prispel v Belgrad. Drugi krogi tolmatijo ta predlog g. Trifkovića na ta način, da g. Trifković trdno računa s tem, da bo g. Aca Stanojević njega predlagal za mandatarja krone. Na ta način bi se uresničila stara Trifkovičeva želja, da bi postal predsednik vlade.

Kralj vztraja na delovni vladi. — Ni časa čakati na starega Aca. — Mandat zopet poverjen Uzunoviću.

Belgrad, 22. dec. (Izv.) Predsednik narodne skupščine g. Trifković se je mudil v dvoru do 9. ure zvečer. Časnikiarjem, ki so ga čakali, je izjavil, da sploh ni bil v avdienci, marveč da je bil samo pri ministru dvora g. Jankoviću. Izjavil je nadalje, da nima nobenega mandata.

Kljub tej Trifkovičevi izjavi se misli, da je bil sprejet v avdienco tudi tokrat. To potrjujejo nadaljnji dogodki tekom poznega večera. Zdi se, da se ni moglo čakati na Stanojevičev prihod, ker ne kaže krizo še nadalje zavlačevati. Od predsednika narodne skupščine se je zahtevalo, da imenuje drugo osebo radikalnega kluba, ki bi mogla dati kolikor toliko natančne podatke o razpoloženju v radikalnem klubu. Zato je predsednik narodne skupščine g. Trifković predlagal, da Nj. V. kralj pozove na konzultiranje posredujočega Mihajlovića.

Z ozirom na ta predlog je bil g. Ilija Mihajlović takoj sprejet v avdienco. Nj. V. kralju je izjavil, da je razpoloženje radikalnega kluba za delovno vlado. Za najprimernejšo osebo za sestavo takšne nove vlade je predlagal g. Uzunovića.

Ob 10. zvečer je bil g. Uzunović poklican v dvor, kjer je ostal do pol 11. G. Mihajlović je časnikiarjem izjavil, da naj počakajo, ker bi se mogli zgoditi važni dogodki. Z ozirom na to so vsi časnikiarji čakali pred dvorom. Ko je Uzunović odšel iz dvora, jim je izjavil sledeče:

»Nj. V. kralj mi je poveril mandat, da poskusim sestaviti delovno vlado. Jaz bom poskusil sestaviti delovno vlado, ki naj bi rešila vse težke in važne probleme, ki stoje pred nami. Poskusil bom storiti vse, da sestavim takšno vlado.«

Nato se je Uzunović podal v predsedništvo vlade, kjer ga je čakal njegov državni podtajnik g. Andra Petrović.

Na ta način se je Trifkovičev poskus, da bi dobil mandat, zopet izjalovil z ozirom na znano nerazpoloženje proti njegovi osebi. Kako bo g. Uzunović z ozirom na poslednje neuspehe sestavljal sedanjo vlado in s kakšnim programom bo prišel pred stranke, to bomo videli.

STALNE ZVEZE PANEVROPE Z DRUŠTVOM NARODOV.

Dunaj, 22. dec. Generalni tajnik Društva narodov Sir Eric Drumond je naznanil predsedniku Panevropske Unije Coudenhove-Kalergiju, da je poveril Mr. Cummingsu nalogo, da vzdržuje stalne zveze med Društvom narodov in Panevropo.

Poslanik P. Gavrilović umri.

Belgrad, 22. dec. (Izv.) Iz Aten poročajo, da je tamkaj umrl naš poslanik Panta Gavrilović. Gavrilović je bil rojen v Ohridu. Po dokončanih pravnih študijah na belgrajski fakulteti je zavzel odlični položaj v diplomatski službi. Kot konzul je služboval po raznih mestih, v Solunu, Skoplju, Bitolju, pozneje Sofiji in Carigradu, nazadnje je bil poslanik v Atenah, kjer je vodil pogajanja za prijateljstvo z Grčijo in za solunski svobodni pas. Dolgo časa je bil pomočnik zunanjega ministrstva. Kot takšen je užival simpatije časnikiarjev. Za časa reakcionarnih režimov so tudi njega preganjali in se je preživljal kot časnikiar. Napram časnikiarjem se je obnašal vedno kot kolega.

Akcija za stabilizacija dinarja.

Belgrad, 22. decembra. (Izv.) Na današnji seji upravnega odbora Narodne banke je glavni ravnatelj podal poročilo o svojem nedavnem potovanju v London in Pariz. Guverner Angleške narodne banke je obljubil pomoč, če se bo izvršila stabilizacija dinarja zakonskim putem, in pod pogoji, da se poravnajo jugoslovanski predvojni in medvojni dolgi v Angliji. Upravni odbor je je raditega sklenil, da večji del svojih depozitov v tujini prenese na »Bank of England«. Nadalje je predsednik glavnega odbora g. Novaković poročal, da želi guverner »Banque de France« sodelovati z našo Narodno banko, ker je stabilizacija dinarja v principu identična stabilizaciji franke. Upravni odbor je nadalje razpravljal o ponudbi ameriške banke glede stabilizacijskih kreditov, o čemer pa mora odločevati finančni minister. Končno je glavni ravnatelj postavil konkretne predloge o stabilizaciji dinarja zakonskim putem. O tem predlogu se bodo vršile še nadaljnje razprave.

NOV FRANCOSKI POSLANIK V BELGRADU.

Belgrad, 22. dec. (Izv.) Kakor poročajo iz Pariza, je dosedanji poslanik Francije v Belgradu g. Grenard upokojen. Na njegovo mesto bo prišel dosedanji poslanik v Sofiji g. Darc. Dosedanji poslanik g. Grenard je bil odličen diplomat in velik prijatelj našega naroda. Užival je splošne simpatije. V odločilnih trenutkih so na merodajnih mestih njegove nasvete glede zunanje političnih vprašanj vedno upoštevali.

Po državnem prevratu v Litvi.

Izjave nove vlade.

Berlin, 22. decembra. (Izv.) Novi litavski ministriški predsednik Woldemaras je podal za »opnikom« časopisja obširnejše izjave o smernicah litavske zunanje politike. Rekel je sledeče:

Zunanje politike nova vlada ne bo izpreminjala. Odnosaji z Nemčijo ostanejo slej ko prej prijateljski in skušalo se bo doseči tudi gospodarsko zblizanje.

S Poljsko nima Litva nobenih zvez in ostane tudi v bodoče pri tem. Litavske zahteve glede Vilne so minimum. Na Poljski je, da poda predloge glede izpremembe medsebojnega razmerja. Z Memelskim ozemljem je Litva v najboljših odnosajih in ji je veliko na tem, da se konvencije izvrše.

Kar se tiče sovjetske Rusije, se gospodarska pogajanja nadaljujejo. Dosedaj sklenjene pogodbe ostanejo v veljavi, ker je sovjetska Unija sprito skupnih interesov nasproti Poljski naraven zaveznik Litve, ne glede na vladavinsko obliko ruske države.

Z Estonijo in Latvijo se Litva le nerada pogaja, ker sta orijentirani v Varšavo.

V Korvo, 23. dec. (Izv.) V Litvi vlada povsod mir. Samo nočne straže in avtomobili, ki stoje pred poslopijem generalnega štaba, spominjajo na prevrat. Vodja levičarsko orijentirane ljudske stranke, ki tvori skupno s soc. demokrati opozicijo, je izjavil, da se bo njegova stranka udeležila parlamentarnih sej.

Za izboljšanje poljsko-litavskih odnosajev.

Riga, 22. decembra. (Izv.) Tukajšnji poljski poslanik je imel opetovane pogovore z latvijskimi diplomati. Uspeh teh pogovorov je ugotovitev, da niso dane možnosti poljsko-litavskih komplikacij. Poljska vlada namerava navezati prijateljske stike s Smetono. Poljska vlada je sedaj tudi pripravljena, da zamenja z Litvo politične jetnike.

Moskovski list o dogodkih v Litvi.

V Moskva, 23. dec. (Izv.) K položaju v Litvi poroča sovjetska »Pravda« iz Korva, da je slika Litve drugačija kakor je ona, ki se je ustvarila na podlagi poročil iz Rige in Varšave. V novi litavski vladi igrajo glavno vlogo pristaši Smetone in Woldemara, novega šefa litavske vlade. Temelji, na katerih stoji nova vlada, ne bodo držali dolgo. Litovci sami se bodo imeli odločiti o tem, ali še najnadaljuje politika vržene vlade, ki ji je bilo do vsestranskega zblizanja z Rusijo, ali pa naj se prepeljejo interesi Litve v poljske vode.

V Bremerhaven, 22. dec. (Izv.) Danes zjutraj je prispel semkaj prejšnji državni kancelar dr. Luther.

Jugoslovansko-albansko vprašanje.

AHMED ZOGU — MILAN OBRENOVIĆ

Drač, 22. dec. Tu se z vso gotovostjo širi vest, da se predsednik republike Ahmet Zogu na dan obletnice, ko je vkorakal v Tirano — to je dne 24. dec. — proglasil za albanskega kneza. Proglas se izvrši najbrže v Draču, kjer si je Zogu na griču, na katerem je preje stala vila Esad-paše, zgradil novo palačo in se vanjo preselil. To naj bi bilo italijansko plačilo Ahmetu beju, da je izročil Albanijo v obliki protektorata Italiji.

Ker določa albanska ustava, da je republiška vladavinska oblika neizpremenljiva, je jasno, da pomenja Ahmetovo kneževstvo kršitev ustave. Zelo verjetno je, da se velik del albanskega naroda, ki je svobodoljuben in se nikakor ne strinja s tiranskim paktom, ne bo mirno udal v usodo, ki mu jo pripravlja Ahmet Zogu v zvezi z Italijo.

V belgrajski »Politiki« primerja vseučiliški profesor dr. Fr. Nikić zloglasno »Tajno konvencijo«, ki jo je l. 1881. sklenil kralj Milan Obrenović z Avstro-Ogrsko, in sedanjo italijansko-albansko pogodbo. Ugotavlja, da sta obe listini bistveno enake vsebine, kakor je obema skupen tudi namen: da se uniči samostojnost balkanskih narodov in uvede nad njimi tuja nadvlada.

Tajna konvencija je zajamčila kralju Milanu: 1. neodvisnost in nedotakljivost meja,

Filipinci in Društvo narodov.

Manila, 22. decembra. Listi poročajo, da bo vlada zahtevala od parlamenta pooblastilo, da se obrne na Društvo narodov s prošnjo za priznanje in sprejem v Društvo. Kakor se zadržuje, je ameriški komisar rezident ta načrt že odobril.

Filipinsko otočje je pariški mir z dne 10. decembra 1898 priznal Združenim državam. L. 1916. je Amerika otokom dovolila parlamentu splošno volilno pravico. To pa Filipince še ni zadovoljilo ter vstrajno zahtevajo neodvisnost. Ameriška vlada je nedavno izjavila, da teh teženj ne zametuje, da pa morajo Filipinci za samostojnost šele dozoreti. Ako je sedaj pristala na to, da zahteva otoška država sprejem v Društvo narodov, je to dokaz, da so Združene države dejansko pripravljene vrniti Filipincem njih samostojnost.

MASARYKOVE IZJAVE.

Pariz, 22. decembra. (Izv.) »Matin« objavlja pogovor svojega poročevalca s predsednikom češkoslovaške republike Masarykom. Masaryk se je med drugim izjavil glede češkoslovaškega sporazuma z Nemci in rekel, da je bilo za Nemce v Češkoslovaški nemogoče, da bi bili še dalje ostali v opoziciji; sodelovanje je bilo potrebno, in to v prvi vrsti za Nemce same. — Glede francoske mirovne politike je rekel Masaryk: Briand je začel pri vas novo politiko. Lahko poveste, da je popolnoma in docela odobravam in sprejemam. Moja dežela bo Franciji na tem potu sledila. Francija stori prav, ako vodi to politiko vedno le v sporazumu z Anglijo.

GIBANJE ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH NACIONALCEV.

V Rim, 22. decembra. (Izv.) »Tribuna« poroča o zborovanju vodij katoliških nacionalcev. Zborovalci so poslali brzojaven pozdrav Mussoliniju. Sklenili so, da bodo podpirali vlado in da bodo podpirali katoliško akcijo, dasi ni akcija kat. nacionalcev istovetna s kat. akcijo v Italiji.

MUSSOLINI MILOSTEN.

Rim, 21. dec. Stefani poroča, da je Mussolini preklical 51 ukazov o konfinaciji političnih osebnosti; 29 družinam konfinirancev, ki so v bedi, je dovolil državno podporo.

TEKMA MED HAMBURGOM IN TRSTOM.

V Rim, 22. dec. (Izv.) »Radio nazionale« poroča, da se bo sprito naraščajoče konkurenca med Hamburgom in Trstom sklicala za 10. februarja 1927 konferenca zastopnikov Nemčije, Italije, kraljevine SHS in Češkoslovaške na Semmeringu. Na konferenci se bo končno veljavno sklenil dogovor med državnimi železniškimi tarifami in se bo uredilo vprašanje konkurence med Hamburgom in Trstom.

MILANSKI INDUSTRIJALCI PROTI BOGOKLETSTVU.

V Rim, 22. dec. (Izv.) Z ozirom na kongres, ki se je vršil tukaj proti bogokletstvu, so sklenili milanski industrijalci, da bodo nabili v uradnih prostorih razglase proti bogokletstvu.

PREGANJANJA V ITALIJI.

V Rim, 23. dec. (Izv.) »Giornale d'Italia« poroča iz Savone, da je bilo tamkaj aretiranih šest oseb, ker so osumljene, da so pomagale Turattiju pri begu iz Italije v Francijo.

PREOKRET V POLITIKI NA PRIMORSKEM?

V Pulj, 22. dec. (Izv.) Prefekt je preklical dekret, s katerim so bili razpuščeni odbori posojilnic v Zmunj, Kaštelinju, Pazinu in Polju. Mesto teh imenovani prefekturni komisarij.

kakor jih je določil berlinski kongres l. 1878; varnost prestola za Obrenoviće na zunan in znotraj; 8. je obljubila razširjenje meja na račun Turčije.

Tiranski pakt jamči Albaniji 1. za neodvisnost in nedotakljivost sedanjih meja, 2. Ahmet begu Zogu za obstoj njegovega režima in predsedstva in 3. obeta možnost razširjenja meja v bliki poplave — seveda na račun Jugoslavije in Grčije. Tako sta se Milan in Ahmet Zogu brez potrebe in koristi za svoj narod odrekli načelu: Balkan balkanskim narodom.

Ni se treba varati — piše dalje prof. Nikić — da bo ta pogodba pravtako usodna za balkansko načelo in balkansko zvezo, kakor je bila svoj čas »Tajna konvencija«; nesložni Balkan bo zopet postal plen velikih — prej Avstroogrške, sedaj Italije. Zato pomenja tiranski pakt za nas težak poraz.

Stališče Anglije v jugoslovansko-italijanskem sporu.

London, 22. dec. Poučeni krogi pojasnjujejo stališče Anglije nasproti italijansko-jugoslovanskemu sporu sledeče: Anglija želi dobiti diplomatično podporo Italije v vprašanjih, tičočih se vzhodnega dela Sredozemskega morja. Zato zavzema Anglija v sedanjem sporu sicer nevtralnno stališče, ki je pa nasproti Italiji dobrohotno.

V Trst, 22. dec. (Izv.) Iz Pariza prihaja poročilo, da je min. predsednik Mussolini poslal tamkajšnjemu podprefektu pismo, v katerem obsoja zadnje fašistovske demonstracije v Pazinu ter preganjanja istrske duhovščine.

ITALIJANSKO-POLJSKE SIMPATIJE.

Rim, 22. decembra. »Popolo d'Italia« objavlja pogovor svojega ženevskega dopisnika s poljskim zunanjim ministrom Zaleskim. Zaleski je naglasil, da so simpatije Poljske do Italije nekaj normalnega. Med sedanjim razvojem razmer v obeh državah je velika sorodnost. Obe razvijata velike nove energije, a na čelu obeh vlad stojita moža železne volje, ki sta oba začela svojo delavnost v delavskih vrstah in se od socialistične misli izpreobrnila k državni misli. Na mednarodnem polju so našlete možnosti za sodelovanje med Italijo in Poljsko; Poljska bo poslala za poslanika v Rim svojega najodličnejšega diplomata, državnega podtajnika Knolla.

ZA IZPREMEMBO DRŽAVNE OBLIKE NA POLJSKEM.

Varšava, 22. decembra. V palači kneza Januša Radziwilla se je vršil sestanek voditeljev in pristašev novoustanovljenega Velikopoljskega tabora. Knez Radziwili je poročal, da se je z monarhistično krščanskonarodno stranko že dosegel sporazum za enotno postopanje. Obe organizaciji bosta v kratkem predložili konkretne zahteve za izpremembo drž. oblike, vendar hočeta uresničiti svoj program le v sporazumu z vlado maršala Pilsudskega.

SKLEPI POLJSKE SOCIALNE DEMOKRACIJE.

V Varšava, 22. dec. (Izv.) Vrhovni svet poljske soc. demokracije je odobril politiko eksekutivne stranke. Obenem se ugotavlja, da ni namen opozicije soc. demokratov padec Pilsudskega, ampak rekonstrukcija kabineta v tem smislu, da se izločijo reakcionarni elementi. Soc. demokracija bo pazila na to, da bo izvajala vlada tako gospodarsko politiko, ki je v skladu z gospodarskimi interesi proletarijata. In po tej gospodarski politiki bo soc. demokratska stranka uravnala svoje zadržanje napram vladi.

FALZIFIPATORJI V SANATORIJU.

V Budimpešta, 22. decembra. (Izv.) Zdravnik princa Windischgrätza je imel včeraj posvetovanje z zdravniki sanatorija, v katerem se nahaja princ. Zdravniki so sklenili, da se operacija ne more izvršiti in to z ozirom na slabo živčevje princa Windischgrätza. Najprej bo šlo za zdravljenje za tem, da se utrdi živčevje princa.

V Budimpešta, 22. decembra. (Izv.) V zvezi z boleznijo kneza Windischgrätza so se po mestu razširile vesti, da je zbolel tudi drugi obtoženec v falzifikatorski aferi Nadassdy. Njegov zagovornik ga je takoj obiskal danes popoldne; mogel je ugotoviti, da je njegov ključent popolnoma zdrav.

PROF. JORGA IN PRINC KAROL.

Bukarešt, 22. dec. Vseučiliški prof. Jorga, dosedaj največji in najvažnejši pristaš bivšega prestolonaslednika Karla je izjavil: Karlu ne bo nihče branil, ako se hoče skesan vrniti k svoji zakoniti ženi Heleni in svojemu sinu kot prestolonasledniku. Toda če bi hotel Karol pozakusiti, da s pomočjo armade izvede kak prevrat in povzroči v deželi zmedo, ne bo imel večjega nasprotnika, nego mu bom jaz.

AVSTRIJSKO-OGRSKE POGODBE.

V Budimpešta, 23. decembra. (Izv.) Vlada je izdala dve naredbi, s katerima se določa, da stopita dogovora, ki sta bila sklenjena med Avstrijo in Ogrsko 14. julija 1926 in ki se tičeata območnega osebnega oziroma gospodarskega prometa, v veljavo s 25. decembrom l. l.

Kako je govoril papež?

Kolikor imamo pregleda nad evropskim časopisjem — in imamo ga precej — nismo našli niti v enem izmed katoliških listov — katoliški so seveda ob sebi izvezli — da bi zaradi zadnjega govora v konzistoriju očitali papežu, da proslavlja fašizem. Vsi listi, kolikor smo jih pregledali, nasprotno izrečno naglašajo, da je papež v nenavadno ostrih obsojnih besedah izrekel o priliki zadnjega atentata na Mussolinija. Samo naše takozvano ubogo »svobodomiselnost« delala tudi topot izjemo in se s svojo znano omejenostjo zaganja proti papežu, kakor bi bilo prav ono poklicano, da presoja papeževe alocucije in izreka o njih svoje mnenje.

Za normalnega, objektivnega človeka, ki ima le malo misla za naloge in položaj Vatikana, je ob sebi umevno, da je papež glede zadnjega napada na Mussolinija v svojem slovesnem govoru v konzistoriju zavzel stališče, kakor ga podajajo njegove besede. Bistveno pa je, da papež ni ostal pri teh besedah in pri tem dogodku, marveč je s se večjo odločnostjo in prav posebno grenkostjo obsodil tudi fašistovske represalije proti nedolžnim posameznikom in celim organizacijam. Tega dela papežev govor »Jutro« seveda ni prineslo, ker bi mu izkvarilo njegove lepe načrte, da se zopet enkrat pokloni papeštvu in katolištvu na svoj znan, poseben način. Da bo poštena javnost videla, kako je papež v resnici govoril, podajamo v naslednjem njegova izvajanja, kakor jih objavlja »Osservatore Romano« z dne 21. t. m. Zaključujoč svoje besede glede atentata, je papež nadaljeval:

»Ko pa smo se sami in z nami naši škofje, duhovniki in vsi dobri verniki zahvaljevali in molili za nepoškodovanost, katere dragocenost in splošno dobro priznava taisti čin sam, je nad Italijo zadivljalo novo neurje, vihar nasilja in opustošenja proti osebam in stvarim, ustanovam in hišam, služočim kot njihov sedež; kjer se ni prizanašalo ne svetosti hiše božje ne častiljivemu dostojanstvu škofa ne svetemu značaju duhovnika; kjer se je slepo divjalo proti dobrim katoliškim vernikom kakor proti sovražnikom reda, dasi jih je vera in vernost sama nareja za najboljšje prijatelje in varuhe reda; kjer so se zlohotno iskali najboljši med katoliškimi verniki in se izpostavljali najtršemu ravnanju sami kakor tudi njihove organizacije in ustanove dobrega tiska in splošne verske, kulturne, gospodarske in socialne blaginje. Pravimo »najboljši med katoliškimi verniki«, kajti za najboljši se morajo smatrati oni velikodušni ljudje, ki tem organizacijam in ustanovam s poštenimi nameni in žrtvami, ki so nam dobro znane, pod vodstvom svetih pastirjev posvečajo svoje najboljše delo.

Govorimo na podlagi polnih in zanesljivih informacij; če se je v več slučajih pod prvimi vtisi, kakor se rado pripeti, pretiravalo, je v mnogo številnejših slučajih bilo nasprotno resnica. To bodi povedano zaradi toliko naših ljubljenih sinov, posebno dragih mladeničev, da bodo vedeli, da nam ni ostalo prikrito, kar so trpeli, in to prav zaradi imena »katoličani«, ki ga nosijo z največjim ponosom in častjo; da bodo vedeli, da smo z njimi trpeli; da smo zapuopno molili za njihovo vztrajnost, pa tudi za izpreobnjenje tistih, ki so jim prizadevali trpljenje.

Sedaj se more reči, da je temna nevihta minila; a je tudi prav tako, kakor kadar je šla nevihta »preko zrele žetve«. Kolikor lepša in več obetajoča je bila žetev, toliko težja in v resnici, objokovanja vredna so opustošenja, razdejavanja, škoda. Cvetočje organizacije in ustanove, sadovi vestnega in inteligentnega dela mnogih let in neizrekljivih žrtv, ki so življale zaupanje nešteti družin in celokupnega prebivalstva in prinašale dragocene gmoletne in pravne dobrine — so bile v malo urah žalostno porušene ali resno poškodovane in ogrožene.

Dom in svet v letu 1927.

Ko praznuje naš list z vstopom v prihodnji letnik svoj štirideseti jubilej, se ne nameravamo sklicevati na zasluge za slovensko kulturo in izobrazbo iz njegove preteklosti, tudi ne nameravamo radi tega dejstva reči: Dosegli smo polno moško dobo starosti in s tem dospeli do viška, na katerem je vse popolno, kar nudimo in bodočnost nima več nerešenih problemov za nas. Prav nasprotno se danes bolj kot kdaj zavedamo, da smo o r g a n slovenske katoliške kulture, po katere potrebah se moramo ravnati, ker smo le s r e d s t v o na poti do velikega cilja, ki je bil začrtan pred nami in bo preživel naše napore. Zrcalo časa, v katerem živimo, smo in smo z razvojem slovenske kulture usmerjeni nevdržno naprej, da ji po svoje utrdimo postojanost. Kot oblikovatelj življenja pa nismo zato nič manj njegovo orodje, čeprav se zavedamo, da mu naša volja more in mora črtati pot.

Dom in svet se ob svoji štiridesetletnici zaveda, da v življenju ni obstanka in da ostane mlad le tisti organizem, kateremu redno pritakajo nove sile, ki ga neprestano prenavljajo. Ker Dom in svet ne mara ostariti, se ob svojem jubileju z zaupanjem ozira po novi generaciji, ki je poklicana, da mu za nov decenij izklesuje njegov obraz in mu pomaga do novih zmag. Naj gre torej njegova pot ž njimi ne z artističnimi gesli kakagakoli l'art pour l'artisma, ampak po njihovih stopinjah

Vemo, da so se izdale točne in stroge odredbe, da se preprečijo in zatro ter primerno kaznujejo vsa nasilja in krivice. Veselimo se tega in tolažimo se s tem kakor tudi z modrimi odredbami vlade v pravično zadoščenje tolikim duhovnim pastirjem in vernikom, ki jim je to zadoščenje bilo po vsej pravici šlo in je bilo potrebno, da se ne izgubi zaupanje v moč pravice, v veljavo zakona, v dejansko dobro voljo vladajočih.

A vendar zaupanje še ni polno ne gotovo, kar se tiče verskih interesov, ki so dejansko najvišji interesi vsakega naroda in prav posebno italijanskega naroda. Zdi se, kakor da visi temna grožnja nad organizacijami in ustanovami, posebno mladinskimi, »Azione Cattolica«, ki je punčica našega očesa; zdi se, da je v nevarnosti krščanska vzgoja mladine, ki je najodličnejši del božjega poslanstva »euntes docete«. Zdi se, da se znova razodeva in proglašja zamisel države, ki ne more biti katoliška, ker nareja državo za cilj in državljana, človeka za sredstvo, monopolizirajoč in izčrpuje vse za državo. Zdi se, da se nadalje udeležuje prave dualizem oblasti in funkcij ter postajajo na periferiji izvrševalci in večkrat razsodniki povelj možje, ki pod novimi zastavami in novimi imeni ostajajo isti razkolniki kakor so bili včeraj, isti sovražniki družbe in vere; zdi se, da se slabo strinja s službenimi verskimi demonstracijami, ako se ravna s božjimi služabniki na način, ki ni dostojen ne njihovi obleki ne njihovemu značaju.

Končno je izrazil sv. oče nado, da se podobni dogodki ne bodo več ponovili.

Kdo je kdaj bolj s prstom pokazal na gnile rane in nevdržljivo stanje fašističnega režima? Tu je papež upravljal načeloma najostreje obsodil fašizem kot nauk, sistem in prakso! In »Jutro« se še drzne lagati, da papež hvali fašizem in ga podpira! Se svobodomiselnemu »Narodnemu dnevniku« se je tako falzificiranje dejstev in govorov zastudilo in je »Jutro« krenil po zobeh. Kdaj se bo »Jutro« navadilo vsaj pošteno poročati, če že drugače ne more kakor samo lagati?

Nečuvveno nasilje.

Ko je SDS z nasilnimi odredbami »anacionaliziral« — in to že vemo, kako se je vršilo, to ni bilo nasilje in vse demokratsko časopisje je te odredbe zagovarjalo kot nujno potrebne, pravične in državni avtoriteti koristne.

Ko je SDS nasilno razpustila višji šolski svet, v katerem so slovenski starši imeli legitimne zastopnike, ki so mogli vsaj kolikor toliko vplivati na upravo slovenskega šolstva, so demokratska glasila to nasilje zagovarjala kot napreden čin, ki ga nujno tirja nacionalna korist naše države.

Ko je SDS nasilno razpustila nad sto slovenskih občinskih odborov in okrajnih zastopov, odstavila še več kot toliko slovenskih županov in na njihova mesta postavila komisarje in gerente, ki jih zakon ne pozna, ko je vsa Slovenija zavpila proti temu nasilju, je edino demokratsko časopisje branilo te pustolovščine, češ da se vse to mora izvršiti, ker to zahteva naprednost programa SDS.

Ko je SDS dvakrat nasilno in brez poudara pognala zakonito izvoljene zastopnike ljubljanskega meščanstva z rotovža in postavljala komisarje in gerente, ki jih zakon ne pozna, je vse demokratsko časopisje bilo v ognju proti ljubljanskemu meščanstvu in nezakonitost svoje ekspoziture na magistratu branilo, češ da tirja korist naprednih ljubljanskih krogov te izredne mere.

Ko je SDS po svojih potih nasilno ustavila volitve v ljubljanski občinski zastop, dasi se je bilo že v redu izvršilo reklamacijsko postopanje in vlaganje kandidatnih list, je »Jutro« pozdravljalo ta korak, ker bi bila pri volitvah SDS propadla.

Ko se je vse uradništvo na slovenskem treslo pred nasilji SDS, ki je uničevala po svojih potih družine z nasilnim prestavlja-

njem, redukejejo in odpusti, je liberalno časopisje vse te nezakonitosti, vsa ta nasilja, vso to korupcijo in vse to partizanstvo odobraval in zagovarjalo.

Partizanstvo, strankarstvo in nesolidnost je v našo upravo vsaj v Sloveniji upeljala SDS in sicer tako temeljito, da je borba proti temu partizanstvu z rednimi sredstvi postala nemogoča.

Vsega tega bi se morala SDS zavedati, ko piše v svojih glasilih o nasilju, ki da se je zgodilo z razpustom trgovske zbornice. Volitve v trgovsko zbornico je vodila SDS v znamenju goljufij. Sleparije, ki so prišle na dan, se nanašajo na tisoče glasov. Ubogi ljudje, ki so nasledili denarju in obljubam SDS! Te sleparije so ugotovljene in dokazane. Volivni izid je SDS prigoljufala. Tu ne pomaga nikako izmotavanje več, ker je SDS takoj po volitvah proglasila izid kot svojo zmago.

Razpust nepravilno izvoljene zbornice ne le da ni nasilje, ampak je nujna poprava krivice, ki se je izvršila nad slovenskimi trgovci obrtniki in industriji, ko so se falzificirali njihovi glasovi. Nič ne pomagajo »Jutrovec« laži, da komisija ni našla poudara za razveljavljanje volitev. To ni res. Nasprotno. Komisija je ugotovila, da so volitve potvorenje, da pa minister ni kompetenten, da bi jih razveljavil. Komisija je ugotovila nečuvstvenost sleparije, proti katerim pa žal po nepopolnem volivnem redu ni drugega sredstva kakor razpust.

»Jutro« grozi z državnim svetom. Ne vemo kako je minister utemeljil in podpril svoj ukrep, upamo pa, da si bodo Jutroveci tudi tu razbili svoje nosove in da bodo slovenski pridobitni sloji dobili končno veljavno zadoščenje.

Pa vzemimo, da bi bil ukrep o razpustu trgovske zbornice nasilen. Tudi v tem slučaju SDS nima nobene pravice in nobene legitimacije vpiti o »nasilju« in »najodurnejšem partizanstvu«, kajti ona je take metode vpegljala, jih izvrševala, se z njimi ponašala in se s tem razorožila proti vsakemu nasilju, ki bi jo doletelo. To je žalosten pa resničen in logičen konec jutrovske fašistovske politike, ki temelji na brezpravju.

Zaključimo debato o narodnosti demokratov.

Maribor, 22. dec. 1926.

Demokrati v Sloveniji, ki so slovenstvo že zdavnaj hoteli pokopati, ki so spodkopavali svojemu narodu vsako gospodarsko in politično osvoboditev preje in zdaj, hočejo veljati zadnji čas kot edini branitelji narodnosti. Včerajšnja izjava dr. Mühleisna jih je razkrinkala, da je vse njihovo vpitje gola hinavščina. Vsi izgovori, ki jih je prineslo včerajšnje »Jutro«, ne zaležejo nič, kajti dokazano je, da je ravno SLS dosegla, da gredo Nemci s slovenskimi strankami in da niso stavili svojih lastnih kandidatnih list. To se je zgodilo v smislu »Jutrovega« članka ki pravi: »... Temu logično se je Nemcem svetovalo, naj sami opustijo nastopanje kot celina, temveč naj se pojavljajo kot poedinci v njim sicer sorodnih skupinah.«

Ta nasvet je dalo »Jutro« Nemcem, istočasno so jih pa demokrati vabili v svojo politično skupino. Nemci so nasvet sprejeli, ker pa demokratska skupina ni vsem prijala, so šli nekateri a la Smonig z njo, nekateri na radičevsko listo, nekateri pa na listo skupno z dr. Leskovarjem. Čemu se zdaj »Jutro« repenči? Naj drugič raje nasvetov ne daje, ali pa naj pove, da naj jih nihče ne izvršuje, sicer bo lopnito po njem. Za pametne ljudi je dokazano dovolj, da je debata o narodnostnem izdajstvu razkrila ravno demokrate kot nenarodne, dočim se je SLS pokazala kot narodna in obenem kot najpreudarnejša

Zvesti svojemu narodu.

Na vse blebetanje včerajšnjega »Jutra« odgovarjamo s tem, da objavljamo besede, ki jih je izgovoril dr. Korošec malo po svoji senzacionalni izjavi napram dopisniku zagrebških »Novosti«.

»Mi imamo svoj program za ureditev države. Ta program je osvojil ves narod. Mi smo dobili mandat na podlagi tega programa za ureditev države, ki ga javnost navadno označuje z besedo »avtonomizem«. In če bi se jaz ali moj klub hoteli radi lepih besedi g. Uzunoviča odreči tej točki svojega programa, veste Vi sami, da bi bila to izdaja nad mojim narodom, ki je izvolil mene in moje tovariše na podlagi specialnega slovenskega programa, da ga izvršujemo v okviru te države. Jaz lahko grem v ječo, v prognanstvo, vse to lahko storim, toda zaupanja svojega naroda ne morem izdati. To je nemogoče. Mislim, da ni moralno, če se kaj takega zahteva od nas, da zapustimo program, ki nikakor ni naperjen proti državi. Tako približno sem povedal g. Uzunoviču, ko je zahteval, da naj se odrečem avtonomistične točke svojega programa. Sedaj grem na agitacijo v Slovenijo in bom narod točno obvestil o pogajanjih. Narod naj sodi ali sem ravnal prav, ker sem ostal zvest programu, na čigar osnovi sem bil pri zadnjih volitvah izvoljen.«

Tako je govoril dr. Korošec. Tako bi govoril vsak Slovenec, ki svoj narod ljubi. Samo zloben sovražnik našega naroda se more cinično smejati, kadar kak centralist v Belgradu udari po našem narodnem imenu, po našem programu in po naših zahtevah. Samo sovražnik more to! In nihče drugi kot »Jutro« je storilo to. Tisto »Jutro«, ki ravno te dni jemlje v zakup vso narodnost. Tu se srečali njegov nacionalizem; samo partizanstvo in sovraštvo ga je.

ELITNA ZABAUA

V okusno okrašeni dvorani elegantno obeljeni gospodje je vedno senzacija Ljubljane. Tovrstna oblačila - frak - smoking izdeluje krojaški oddelek tvrdke

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA

v rešitvi narodnostnega soživljenja in sodelovanja z drugimi. To še bolj osvetljuje:

ODGOVOR ŽUPANA DR. LESKOVARJA, ki ga je poslal na pismo klubov SDS, NSS in SKS.

Maribor, 21. decembra 1926

Na dopis klubov JDS, NSS in SKS, s katerim mi očitate kršitev sklenjenega sporazuma in izjavljate, da se v znak protesta ne udeležite seje, sklicane na dne 20., 21., 22. in 23. decembra, imam čast priobčiti Vam sledeče:

Očitek odklanjam, ker ni utemeljen. Sporazum je bil sklenjen za občinske zadeve, ne za druge, gotovo ne za oblastne skupščine.

Volivna zveza z Nemci v oblastno skupščino ne ogroža narodnega značaja Maribora, nasprotno se je doseglo, da Nemci ne postavijo lastne liste ne v Mariboru in tudi ne v ostali mariborski oblasti, da torej ne pridejo v poštev kot stranke v svojim lastnim programom.

Narodnost pri naši stranki ni nikdar obstajala v uporabljanju visokodoneh narodnih fraz, temveč v resnem in premišljenem delu za gospodarsko in kulturno povzdigo našega naroda. Zato je potrebno strnjenje vseh gospodarsko pozitivno delujočih sil.

Ne samo naša stranka, tudi vse druge stranke so naglašale v svojih oklicih, tako tudi sam minister g. dr. Zerjav, da v oblastnih skupščinah ne gre za narodno politično, temveč samo za gospodarsko-politične svrhe. Vega načela

Katoliška cerkev.

kraljestvo božje na zemlji. 2. zvezek. Spisal vseuč. prof. dr. L. Ehrlich. Družba sv. Mohorja. Prevalje 1926. Str. 112 (97—208).

Pisatelj je smoter te knjige v prvem zvezku označil z besedami: »Vesoljnost, edinstvo, svetost, vsestranska rodovitnost, nepogljiva stalnost naj kažejo cerkev kot vzvišeno med narodi, ki vabi ves svet z neodoljivo silo na svoje materino srce, naj kažejo cerkev kot kraljestvo božje na zemlji« (str. 4). Prvi zvezek ima napovedano vsebino: I. del. Bistvo in vesoljnost katoliške cerkve. In res je zdaj v obeh dosedanjih zvezkih ta predmet sijajno obdelan. Zgodovinsko in krajevno sledimo cerkvi, kako pridobiva svet za Kristusa, kako v vseh časih in po vseh krajih uči vse narode. Prav ta vesoljnost katoliške cerkve je nepobiten dokaz, da je prav ona po Kristusu ustanovljena cerkev, ker Kristusova mora biti vesoljna.

Drugi zvezek (str. 97—208) govori o mohamedanstvu v severni Afriki, ter ločeno o zamorski Afriki, zahodni, vzhodni in južni Afriki ter Severni in Južni Ameriki. Delo cerkve po ostalih zemljinah je opisoval prvi zvezek. Zdi se nam, da je drugi zvezek še bolj poglobljen, bolj vsestranski in tem bolj zanimiv. Zbranega je toliko življenja, da bereš knjigo kakor prelepo povest. Mikala ne bo le vernika, ampak razveselila tudi zemljepisca in

Pogačnik, Tine Debeljak, T. Seliškar itd. — V Prosvetnem delu bomo nadaljevali s študijami iz Prešernove dobe iz peresa dr. A. Zigona in bomo priobčili aktualno študijo dr. Fr. Čibeja Problem slovenske izobrazbe. Anton Vodnik napiše študijo o umetnosti kiparja Frančiška Robbe. Literarne in umetniške sestavke, poročila in ocene bodo pisali dr. Fr. Mesesnel, dr. St. Vurnik, Rajko Ložar, Jože Pogačnik, Tine Debeljak, P. dr. Roman Tominec in drugi. — V ilustrativnem oziru ostanemo v dosedanjem okviru; seznanjali bomo čitatelje v prvi vrsti s problemi sodobne domače in od časa do časa tudi tuje umetniške kulture. Prva številka bo prinesla nekaj izbranih del iz arhitekturne šole prof. Iv. Vurnika, ki bo v posebnem spisu razložil program in cilje te šole. — Uredništvo ostane dosedanje.

Dom in svet bo izhajal v prihodnjem letu osemkrat, in sicer: 1. januarja, 15. februarja, 1. aprila, 15. maja, 1. julija, 15. avgusta, 1. oktobra in 15. novembra.

Naročnina stane 100 Din letno; dovoljeno je tudi polletno plačevanje po 50 Din, v izjemnih slučajih tudi četrtletno po 25 Din. Dijaki (želi se, da naročajo skupno) plačajo 75 Din letno.

Za obnovitev naročbe za prihodnje leto in pridobitev novih odjemalcev se priporočata

Uredništvo in upravnništvo Dom in sveta.

k duhovni in etični obnovi bolnega človeka ter naj se uvrsti v pravo socialno razmerje do družbe, da tako najde tisto mesto, ki mu ga je določil novi čas.

Naše opravilo ostane torej slej ko prej zavest čilosti in potrebnosti. Naš pot je iskarsje smeri, v kateri nas najbolj potrebuje naš čas, naš cilj je biti glasnik, vodnik in oblikovalec — oblikovalec slovenske besede in njene umetniške forme, vodnik v deželo najvišjih sfer duhovne kulture, ki jih je dosegel naš narod, glasnik njegovih idealov, kakor jih spoznavamo v trezvočju: narod — vera — kulturni napredek.

Iz programa za prihodnje leto opozarjamo samo na nekaj najvažnejših točk, v ostalem pa bo naš cilj ta, da postane naš list čim živahnejši v svojem poročevalskem delu, radi česar smo celo pripravljene omejiti obseg Leposlovnega dela. V Leposlovnem delu bomo priobčili daljšo Povest Matije Malešiča, ki je letos v Mladiki postavil trdno stopinjo v našo literaturo s svojim »Kruhomo«, dalje Ksaverja Meška Mladost, ki je prvi del trilogije »Življenje«; F. S. Finžgar bo nadaljeval s poglavji svojega romana. Razen teh so obljubili prispevke v Leposlovni prazni dr. Ivan Pregelj, France Bevk, Narte Velikonja, Janez Jalen, Bogomir Magajna in drugi. Prof. A. Sovršč in drugi nam preskrbijo krajše sestavke iz svetovnih literatur. Zvesti nam ostanejo naši pesniki Silvin Sardenko, brata Vodnika, Jože

so se držale tudi ostale stranke, ki so zastopane v narodnem bloku.

Kako bi si drugače mogli tolmačiti dejstvo, da kandidira v mariborskem okraju levi breg na listi stranke, koje predsednik je gospod dr. Lipold, Rudolf Smonig iz Svečine, kateri je svoj čas kakor njegov brat Maks, prišel po milosti Šudmarke v Svečino in ki se je pri zadnjem ljudskem štetju priznal kot Nemca. Kako se naj razlaga kandidatura dr. Novačana skupno z nemškim županom iz Marenberga Neunerjem?

Zastopniki klubov JDS, NSS in SKS sede v občinskem svetu v tako velikem številu vsled sklenjenega sporazuma s stranko SLS, sicer bi bilo njih število jako pičlo. V nasprotju z izrecnim besedilom sporazuma pa kršijo sedaj ti gospodje sporazum na tako nečuden način, da preprečijo sprejetje proračuna, pri katerem so sodelovali in kateri je upošteval vse njih želje, z abstinenco, in spravlja jo na ta način v nevarnost občinske avtonomije v času, ko bo predvideno prišel v parlamentu v razpravo zakon o občinah, in bo občina Maribor v tako važnem trenutku brez zakonitega zastopstva.

Ljudske mase zahtevajo od nas pozitivnega dela, ne pa igrakanje z njegovimi interesi. Nič drugače ne morem smatrati tudi Vašega dopisa, kajti sicer si ne morem razlagati, zakaj ste mi Vaš sklep sporočili šele neposredno pred sejo, ko seje nisem mogel več preklicati, in ste s tem vodili znatno večino občinskega odbora za nos. Zakaj niste zahtevali sklicanje narodnega bloka, kakor je to določeno v sporazumu? Kje je Vaša častna beseda, zapisana v sporazumu?

Gospodje, ki so podpisali sporazum, naj vse to dobro premislijo in se naj ne zanašajo na morda za njih namene ugodno situacijo v Belgradu, kajti več kakor vsak hipen navidezen uspeh velja in mora veljati dana beseda in pa obča korist občanov, ki so nam zaupali na podlagi sklenjenega sporazuma usodo občine.

Ali ste, gospodje, pomislili na škodo, ki jo bo utrpela občina, ako bo občina 1. jan. 1927 brez proračuna in tudi brez provizorija?

Ali ste pomislili na usodo, ki jo s tem utрпи naš gospodarski načrt, naš stavbeni program?

Kaj Vam bodo rekli stanovanjski najemniki in deložiranci, ako se zgradba hiš odloži vsaj za eno leto po Vaši krivdi?

Ali se naj zgradba tako potrebne meščanske in ljudske šole odloži še za eno leto, ko postajajo razmere po šolah vsled pomanjkanja prostorov vedno bolj nevarne?

Kaj Vam naj rečejo delavci in ubožni sloji, ko se ne bo mogel izvršiti načrt zgradbe oskrbnice in ko se ne bo mogel izvajati ostali načrt socialnega urada?

V interesu stvari Vas prosim, da vse to premislite in mi sporočite do 23. dec. 1926 zvečer, ali se sploh nameravate udeležiti proračunske seje, ali pa je veljala Vaša izjava le za eno sejo, da se vem ravnati radi eventualnega sklicanja prihodnje proračunske seje.

Z izrazom najodličnejšega spoštovanja!

Dr. Leskovar, župan.

Včerajšnja izjava dr. Mühleisna in danes objavljeno pismo dr. Leskovarja (podčrtavali smo mi — opomba uredn.), dokazujeta, da je brezmišelnost govoriti o »narodnosti« SDS, ker je narodnost SDS bila vedno le maska, pod katero je skušala delati dobičke, kadar je šlo za »nacionalizacijo« in drugo njeno »gospodarsko delo«, o katerem čvka jo vrabel na strelah. »Narodnost« je SDS le volivna parola, ker so vse druge odpovedale, a zdaj je tudi ta sirenska piščalka oglušila in nimajo nobene več, s katero bi vabili volivce v svojo potapljaljočo se barko.

Jutrov' informator iz Maribora - padel na glavo.

Drugače si tega ne moremo misliti, ker vidi in poroča vse narobe. Dr. Leskovar je »smrtno zadet«, a še vedno hodi okrog in upamo, da bo še delal preglavice SDS! —

Njega pozna »Jutrov« modrijan kot »nosilec liste Narodnega bloka«, ko vsi vedo, da dr. Leskovar ni bil nosilec te liste. — »Nemci v diaspori« se naslonijo na stranko, ki ni SDS in pokažejo s tem svojo moč in kompaktnost. S tem, ko grede Nemci s Slovenci, je »nemška celina« zopet ostala in nastopila zoper Slovence. Tako klobasa »Jutrov« dopisnik. — »SLS te zveze ne bi bilo treba,« res ne, potrebna bi bila SDS, da bi imela vsaj en mandat, a s to skrahirano stranko Nemci niso hoteli. — »Laž je, da so demokrati z Nemci v zvezi,« — pravi »Jutrov« — resnica pa je, da kandidirajo jutrovc Nemci na svoji lastni listi v Mariboru levi breg. — 23. januarja pride še ratifikacija mariborsko-celjskih volitev! — Pride: za SDS. — »Še ni vseh dni konec,« res še ne, a 23. januarja upamo, da jih bo, vsaj za SDS.

Shodi SLS

Vsem somišljenikom SLS v ljudomerskem okraju.

Veliko in važno delo je pred nami: volitve v oblasno skupščino. Zmagati moramo. Zmaga pa nam je zagotovljena, če bodo vsi volivci o teh volitvah dobro poučeni, ker tedaj bodo šli voliti in bodo tudi prav volili. Po cellem okraju bodo shodi v sledečem redu:

26. decembra po rani maši v Ljutomeru, po večernicah v Cezanjevcih.

27. decembra 1926 po rani maši v Veržju, popoldne v Apačah.

2. januarja 1927 po rani maši Mala nedelja, po večernicah pri Sv. Juriju.

6. januarja 1927 po rani maši v Kapeli, po večernicah pri Negovi.

9. januarja 1927 po rani maši v Gor. Radgoni okrajni shod gornji del okraja.

16. januarja 1927 po rani maši v Križevcih, okrajni shod, dolnji del okraja.

Prostor za shod naj pripravi krajevni odbor SLS.

Uljudno vas prosimo, da vse storite, da bodo shodi prav številno obiskani.

Po vsakem shodu se bo vršil sestanek vseh zaupnikov, kjer se bomo pogovorili o podrobnih agitaciji.

Na Štefanovo, 26. decembra:

V Breznem po rani sv. maši v gostilni »na mlinu«. Govori kandidat g. Držečnik.

Na Kapli po sv. maši (ob pol dvanajstih). Govori kandidat g. Držečnik.

V St. Danijelu na Koroškem po sv. maši. Govori kandidat g. Kugovnik.

V Prevaljah po rani sv. maši v društveni dvorani pri »Korotanu«. Govori kandidat g. Stabej.

V Guštanju popoldne po večernicah. Govori kandidat g. Stabej.

V Moravčah sta imela v nedeljo 19. t. m. kandidata g. Mazovec in Poznič zelo lepo uspel sestanek zaupnikov za brdski okraj. Razporejen je bilo izborno. Ravnotako v Domžalah, kjer se je enak sestanek vršil popoldne.

Kandidatne liste.

KANDIDATNE LISTE.

Pri okrožnem sodišču v Novem mestu so bile za volitve v oblasno skupščino vložene naslednje kandidatne liste:

ČRNOBELJ.

1. Slovenska ljudska stranka, nosilec Josip Nemanič, posestnik, Zelenbej.

2. SKS, nosilec Franc Štubler, posestnik, Jugorje.

3. SDS, nosilec Julij Mazelle, posestnik, Gradac.

KOČEVJE.

1. Slovenska ljudska stranka, nosilec Anton Skubic, dekan, Ribnica.

2. Nemci, nosilec Josip Eppich, župnik, Stara cerkev.

3. SDS, nosilec Ivan Rus, posestnik, Loka potok.

4. SKS, nosilec Albin Prepeluh, posestnik in novinar, Ljubljana.

5. NRS, nosilec Ludvik Tschinkel, posest. in trgovec, Ribnica.

KRŠKO.

1. Slovenska ljudska stranka, nosilec dr. Anton Milavec, zaseb. uradnik, Ljubljana.

2. SKS, nosilec ing. Franc Zupančič, Ljubljana.

3. SDS, nosilec Alojzij Šribar, posestnik, Ardor pri Raki.

4. Socialisti nosilec Ivan Bizjak, čevljar, Krško.

5. Socialisti, nosilec Ivan Martinšek, posestnik, Vrhnova.

NOVO MESTO.

1. Slovenska ljudska stranka, nosilec dr. Ivo Česnik, odvetnik, Novo mesto.

2. SKS, nosilec Janko Bukovec, tajnik SKS v Ljubljani.

3. SDS, nosilec Rudolf Faleskini, opekar, Dol. Straža.

4. Socialisti, nosilec Franc Mikec, železničar, Ljubljana.

Bili sta vloženi pri novomeškem okrožnem sodišču še dve listi in sicer socialistična za Kočevje in lista slovenske federalistične kmetske delavske stranke za krški okraj. Obe ti dve listi sta bili zavrnjeni in jih drugi niso vložili. Vrstni red kandidatnih list naj si točno zapomnijo župani in naši agitatorji, da že sedaj opozore volivce.

Beleške

△ Najstrašnejša blamaža. Sapo lovi onemogla SDS in daje slepe sunke, kamor pade. Sedaj, ko se je Uzunović drznil napraviti poizkus, kako bi ponižal naš narod do sramote, kakršno so si radikali lahko dovolili z zaprtim Radličem, »Jutrov« v svoji brezglavosti nima ni toliko čuta ljubezni do svojega naroda, da bi napadalo radikala Uzunoviča, ampak se v svoji slepi strasti krchoča nad grdo Uzunovičovo vlogo in piše o »najstrašnejši blamaži in brci, ki jo je dobil Korošec v svoji politični karijeri«. Ali je morda to blamaža, da se dr. Korošec Uzunoviču ni vdal in da je ostal zvest programu in narodu? Ali bi ne bila blamaža in nečest, če dr. Korošec ne bi tako ravnal? Ali ni Uzunovičev nastop blamaža za vso radikalno stranko, blamaža za vse srbske parlamentarce, sramota za našo narodno državo, da si mandat krone dovoli kaj takega? Če ni to sramota, kako pa blagovoli »Jutrov« kvalificirati Uzunovičev nastop proti Slovincem? Strašna je Uzunovičeva blamaža, najstrašnejša pa je sramota, da imamo na slovenskem list, ki si upa zasmehovati slovensko parlamentarno delegacijo, zato ker brani slovenski program!

△ Sprodaj liže, zadaj praska. Davidoviču se priljuje SDS zadnje tedne, kjer in kolikor more z vso svojo farizejsko hinavščino. »Jutrov« je že pisalo o nujnosti zopetne združitve obeh demokratskih grup. Sedaj pa, ko je Ljuba Davidovič mandat krone in ko Pribežević označja belgrajski javnosti, da proti Davidoviču nima ničesar, pa »Jutrov« očita istemu Davidoviču, da »je razcepil demokratsko stranko«, da je zadnje tedne »znova razočarale itd. V tem ni le kričanje onega, ki vpije: »Primate tatuz, ampak tudi grda dvolična in bedasta hinavščina, kakršno zmore le glasilce SDS.

△ Zapomnite si. V boju med Uzunovičem in Korošcem zagovarja »Jutrov« Uzunovičovo zahtevo po ponižanju slovenskega naroda. Zapomnite si to vsi volivci in odgovorite »Jutrov« 23. januarja 1927!

△ Smrtno je zadela koalicija SLS, NRS in Nemcev v Mariboru. Zadela je namreč SDS.

△ Slovensko zastavo so v Mariboru zasačili leta 1918. voditelji SLS z dr. Verstovškom in dr. Leskovarjem na čelu. SDS naj bo potolažena, da bo ta zastava trdno stala, dokler jutrovska klika v Mariboru ne bo imela nobene besede.

△ »Marburger Zeitung« je »Jutrov« obležala v železcu. Pravi, da si izjave ne pustijo dajati predpisov od nikogar. Dobro! Ampak družba, ki sama izdaja nemški list, postavlja na svoje liste nemške kandidate in se pogaja z nemško stranko, naj o narodnostnih vprašanjih molči.

△ Socialpatriotski poklon. »Volilno govedo« je ta čas (pred volitvami) lahko mirno pocepalo, toda to ne moti, sedaj so volitve in buržuazni epigon bi bil slab kalinovec, če bi samo za trenutek podvomil v brezmejno naivnost in slepoto volivne raje, tako pričenjski uvodnik zadnje številke »Delavske politike«. Glasilo Kristnovcev se je s tem spustilo v nizine nekdanjega »Ponedeljka« in vsak dostojen in pameten delavec bo list, ki ima prostor za tako grdo norčevanje iz volivcev, vrget od sebe. Zlasti pa se bodo za ta poklon kristnovcem zahvalili »slovenski delavci-volilci, ki jih »Delavska politika« nazivlje »govode«.

△ Kako se to stinja? Mariborska »Orjuna« je zagrizena sovražnica Nemcev. Gospodarska zajednica SLS, radikalov in Nemcev jo zadnje dni silno bode v oči. Pa vendar kandidira eksponent »Orjuna« g. dr. Miloš Vauhnik na demokratiški listi »zusammen mit dem Herrn Rudolf Smonig« iz Svečine, ki je znan kot eden najbolj vnelih članov nekdanje »Šudmarke«!

Slovenski javnosti.

Belgrad, 19. decembra 1926.

Na belgrajski univerzi študira že precejšnje število slovenskih akademikov. To število se z vsakim letom pomnožuje. Gotovo bi jih še mnogo več prišlo in radi bi študirali v prestolici, pa si ne upajo na negotovo pot v neznane razmere, ali se pa boje velikih izdatkov in težke borbe za dosego življenjskega cilja. In res, težak je boj z razmerami v Belgradu, posebno še slovenskim akademikom. Ni akademskega doma, ni primerne akademске menze, a stanovanja so slaba in zelo draga. Da si olajšajo svoj neugodni položaj, da s skupnimi močmi, s pomočjo javnosti prebrodijo vse težave, da dosežejo svoj lepi cilj, ter koristijo svojemu narodu, državi in človeštvu, so se slovenski visokošolci, ki študirajo na belgrajski univerzi, združili in ustanovili »Društvo slovenskih akademikov v Belgradu«.

Cilj društva je pomagati siromašnim tukajšnjim slov. visokošolcem s podporami, z brezobrestnimi posojili, novodošli pa dajati potrebne informacije o študiju, o življenjskih razmerah itd.; v programu društva je tudi ustanovitev lastne menze.

Dalje je tudi namen društva, da seznanja svoje srbske tovariše s kulturnimi, gospodarskimi in socialnimi razmerami Slovenije.

Uverjeni smo, da bo slovenska javnost razumela potrebe slovenskih visokošolcev v Belgradu, da bo pozdravila ustanovitev društva, da bo odobrila njegov cilj in da ga bo v izdatni meri podpirala.

Apeliramo na slovensko javnost, da nas čimprej in izdatno podpre z gnojnimi sredstvi.

Bis dat, qui cito dat.

Vse informacije daje odbor, vsi dopisi naj se pošiljajo na: »Društvo slovenskih akademikov v Belgradu«, univerza.

Na ustanovnem običnem zboru je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik: Joža Pavlin, cand. med.; tajnik: Pavle Marc, cand. tur.; podpredsednik: Joško Pokorn, cand. iur.; blagajnik: Tone Grahov, cand. med.; odborniki: Pavle Urankar, cand. phil. — Nadzorovalni odbor: Slavko Borštner, cand. ing.; Serafin Vakselj, cand. med.; Josip Berdnirc, stud. iur.

narodopisca ter zgodovinarja in naravoslovca. Naj navedem nekaj mest iz te lepe knjige!

Večkrat slišimo, da se Mohameda — n.e. sploh ne da spreobrniti. Toda »treba je najprej omečiti stoletno trdo skorjo sovraštva in predsodkov ter z ljubeznijo, gostoljubnostjo in nesebično poštrevolnostjo za otroke, reževe in bolnike prepričati Mohamedance o božji plemenitosti krščanstva« (102). Koliko Mohamedancev je na ta način pridobil pustolovec in častnik, nato pa veliki spokornik Karol Fukold!

V poglavju o zamorski Afriki spoznavamo pestro življenje zamorcev, njih vero. Kamovih otrok silne zablode čarovništva, muke nedolžnih. Spoznamo, kako neznosno je njihovo podnebje za Evropca, kakšno poslanstvo imajo tu evropske velesile in kako ga vrše.

V zahodni Afriki je in bo Suženjska obal večna priča o brezsrčnosti evropske »kulture«! Ob Slonokoščeni obali je podnebje tako zavrtno, da so misijoni izgubili radi njega ogromno število mož, pa vključ vsem naporom vztrajali, ker zamorci hrenenijo po evangeliju. »Pošli mi katehista! Rad bi videl tudi tebe; pridejo trgovci in si žele kavčuka, pridejo uradniki in zahtevajo davka. Tebe pa, ki si prišel osvoboditi ljudi, zakaj pa tebe ni k nam?« Tako piše poglavar misijonarju. — Drugi zopet misijonarja roti: »Zakaj puščaš v nemar nas, ki hočemo postati kristjani? Grozim ti, da te bom pozval na odgovor pred božji orestolci«.

V vzhodni Afriki je znana zlasti pokrajina Uganda ob jezeru Viktorija kot idealno urejen misijon belih očetov. Leta 1920. so bili proglašeni prvi 22 črni mučenci za blažene (143).

Južno Afriko so vzljubili zlasti očetje trapisti ter v naselbini Mariannhill po svojem geslu: Moli in delaj ustvarili sredi neobdelane pustinje pravi raj« (147). Kafrom so že pred 23 leti vzgojili prvega domačega duhovnika. Ko je njihov rojak novomašnik stopil pred Kafre in jim podelil blagoslov, »so vsi čutili, da se je zgodilo nekaj velikega in da se južna Afrika presnavlja v Kristusa« (150) in da tudi tu velja: Afrika Afričanom!

Članek o Severni Ameriki nas pelje med prijatelje naših mladoletnih — Indijance. Kako strašne in nezasišane krivice so tem rodovom delali kulturni Evropci iz same pohlepčnosti in vladateljnosti! Pravice zatiranje pa so branili misijonarji, zato so jim razne vlade stavile največje ovire. Da bi Indijance stalno naselili, so misijonarji ustvarili »čudovite misijonske države, redukcije, kjer vidimo uresničeni oni vzor države, o katerem sanjajo ljudje že tisočletja: idealni komunizem, skupna lastnina, skupno delo, enaka prehrana, bratska ljubezen, ravnopravnost vseh« (158). Groza te obaja, ko bereš o nasilnem umiranju rdeče rase, kako so jim tuje vlade odkazale najprej neplodne rezervacije, potem jih pa še odtod izrivali korak za korakom. Ameriški gladi je l. 1890. odgovoril indijanski poglavar »Sedeči bivoli« takole: »Je-li Indija-

nec kdaj prelomil pogodbo z bledolčnikom? Je-li kdaj bledolčnik držal pogodbo? Ko sem bil jaz deček, so bili Sijū (indijanski roj) vladarji sveta, sonce je vzhajalo in zahajalo v njihovi deželi. Poslali so 10.000 jezdecev v boj. Kdo jih je pomoril? Kje je naša dežela?« (163). Večkrat so morali med Indijanci in ameriško vlado posredovati misijonarji, ker so Indijanci samo tem zaupali: »Črna suknja (misijonar), tvoj tobak (predlog) smo sprejeli. Ti si edini belokožec, ki sme stopiti v naš tabor« (167). Kako brdko toži ta zvesti, naravno pošten in zlasti za govornišvo nadarjeni rod nad minulo slavo: »Naša srca krvave od tisočih ran! Poglejte travo prerije, rdeča je od krvi. To je kri naših bratov in bledolčnikov. Bivoli in jeleni so zapustili naše lepe ravnine« (167). Med temi rodovi srečamo svojega rojaka Friderika Barago. Ko gremo proti severu med sneg in led, tudi tu zadenemo na misijonarje, mučence mraza med Eskimi; gre do pa tudi v Klondajk za srečolovci, zlata lačnimi, da otmejo duše. Življenje teh zlatokopov pa poznamo iz Kristofa Dimatja in danes iz sibirskih tajg ali prazgodov ob reki Leni in Aldanu.

V Južni Ameriki so začeli med prvimi orati ledino salezijenci, sinovi Don Boskovi, ki se tudi gobavcev niso ustrašili. V brazilskih pragozdovih, še zdaj ne povsod preiskanih, so zopet Evropci uvažali moderno suženjstvo, ki so vanj uklepali domačine zlasti pri nabiranju kavčuka. V Patagoniji je vodil misijone salezijanec Cagliero, ki je kot

kardinal pred dvema letoma bil tudi v Ljubljani.

Poudarjam: Taka, od strokovnjaka napisana objektivna knjiga (dr. Lambert Ehrlich predava na vseučilišču o primerjajočem verslovju) o katoliški cerkvi je za sodobne razmere silna, kričeča potreba. Saj ni institucije, ki bi jo malenkostni, prečesto zlobni ljudje toliko obgrajali, blatili, kot katoliško cerkev. Vsako slabost, napako ali resnično grehoto katerekoli osebnosti, ki je posredno ali neposredno v službi te cerkve, razblinjajo in večajo ter brska jo po stoletjih nazaj po plevalih in smeteh ter vso to človeško revščino obešajo cerkvi, da bi njo obsovali, jo diskreditirali in njene ogromne zasluge za prosveto utajili, dočim si za bisere ljubezni do bližnjega tišče oči z obema rokama, da bi jih ne videli. Če pa prebereš tako knjigo, si vesel, da si katoličan, si ponosen na cerkev in doumevaš, kaj je ona v resnici. Vsak katoličan mora biti Mohorjevi družbi in avtorju za tako trezno, objektivno, na vse plati pravično delo resnično hvaležen.

A. A.—E.

Najcenejše in največjo izbiro

damske konfekcije, kakor: moderne bluze in krila, perilne in volnene obleke, velike in otroške listraste, klotaste, barvaste in bele predpasnike, otroške oblečke, damsko perilo itd. — dobite pri

F. in J. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29.

Poravnajte naročnino!

Kaj se godi doma

Grozna zločinstva požigalcev še niso prenehala.

ZOPET NOV POŽAR.

Odkar so italijanski aeroplani v letu 1917. ogrožali Jesenice in okolico, tukajšnje prebivalstvo še ni bilo v takem strahu kot je sedaj, ko zločinci požigajo domove. Straže so se organizirale na vseh koncih Jesenic, Save, Javornika, Dobrave itd. A kljub temu je v ponedeljek zvečer okoli šeste ure pričelo goreti v Pikonovem skednju p. d. pri Suštarju na Blejski Dobravi. K sreči pa so straže ogenj takoj opazile ter takoj udušile, ne da bi bil napravil kaj škode. Gorje, ako bi bil ogenj ostal neopazen. Ker so tam hiše druga poleg druge in skedenj skedenja, bi bila lahko uničena vsa vas s cerkvijo vred, ki je takoj poleg omenjenega posestnika.

Ravnatelj tovarne na Dobravi, gosp. Becker, je dal na razpolago delavstvo, da straži, kjer ni dovolj domačinov in je sploh pripravljen v vsakem oziru pomagati Dobravcem v stiski in strahu, v kakršnem se nahajajo. Vsa čast in hvala mu!

Brat vlomilca Iringa - v mariborskem zaporu.

Pretekli terek se je oglašil na okrognem sodišču v Mariboru neki Alfonz Iring, ki je trdil, da je brat zaprtega vlomilca Iringa. Zahteval je, da ga puste k bratu v zapor. Dovolili so mu. Prinesel pa je s seboj obleko in obutev za brata, kar pa so na sodišču preje preiskali, preden so dalje izročili. V obleki je bilo vstih 12 pil za piljenje železa. Alfonz Iring pa je med tem že izginil. Slučaj je bil prijavljen policijskemu komisariatu v Mariboru, ki je zopet takoj rešil svojo nalogo. Ugotovil je, da je označeni vložil potni list za vidiranje in ga je policija lepo počakala, ko je prišel takoj iz sodišča po potni list, pa ga je aretirala. Po noči je Alfonz sam poizkušal pobegniti,

Na listkih so na več krajih Jesenic in Javornika napovedani požari za 22. in 24. dec. Tudi je stalo na enem teh listkov, da bodo na sv. večer pogorele Brezje s cerkvijo vred. Tudi so pod strogo kontrolo tako na vlakih kakor na cesti in upajmo, da se le posreči prijeti te strašne zločince.

STRAŠNA DRUŽINSKA TRAGEDIJA RADI POŽIGALCEV.

Danes smo dobili poročilo, da se je na Dobravi pri Bledu zgodila velika tragedija, ki je v zvezi s požigi. Nande Pikon, p. d. Suštarjev je v noči od 21. na 22. t. m. prerezal vrat najprej svoji hčerki, potem pa še sebi. Ker so mu požigalci pred par dnevi zažgali hišo so se je revežu zbledilo in je izvršil v tem stanju strašno dejanje. Bil je miren in izvrsten tovarniški delavec, ki zapušta ženo s 3 otroki.

zato so ga uklenili. Včeraj zjutraj so ga izročili okr. sodišču v zapor, v katerem bosta skupaj z bratom Iring je prišel naravnost iz Budimpešte; izjavil je, da je več mesecev brezposeln trgovski pomočnik. Pri sebi je imel več »jurjev«, gotovo še »zaslužke« bratovih vlovov.

Na njivi ponesrečil.

V Krištančih se je težko ponesrečil Matija Pelanič, ko je oral na svoji njivi poleg železnice. Konji so se mirno vozečega vlaka strašili, pa jih je Matija Pelanič držal za uзда, vendar jih ni mogel obdržati, pač pa so ga podrli na tla in po njem ter preko njega planili na polje. Ponesrečenec se je pri tem tako poškodoval, da je nekaj dni na to umrl.

Dnevne novice

★ Duhovniki ljubljanske okoliške dekanije so poslali včeraj načelniku »Jugoslovanskega kluba« dr. Korošču sledečo brzojavko: »Duhovniki ljubljanske okolice izrekamo soglasno zahvalo za Vašo odločno in jasno izjavo ter prosimo, da v tej smeri vztrajate. — Dekan Zabret.

★ Polonočnice, ki ste jih prejeli v včerajšnji številki, naj se čim prej porabijo za obnovitev naročnine. Kdor točno plača, si zagotovi redno prejemanje lista. Kdor bi je ne dobil, naj jo lažje reklamira.

★ K uradno ukazanemu naročanju »Narodne enciklopedije« imamo še pripomniti, da se nam zdi nerazumljivo, kako se je hotelo županstva prisiliti, da naročijo, oz. plačajo to hrvatsko-srbsko enciklopedijo, niso se pa naša tozadevna oblastva spomnili na to, da eksistira Slovenski biografski leksikon, ki je za Slovence in za slovenske občine z ozirom na zgodovino in kulturo slovenskega naroda gotovo važnejši od »Narodne enciklopedije«. Ampak na slovenski leksikon so seveda pozabili.

★ Promocija. V sredo, dne 22. t. m., je na Dunajski univerzi promoviral doktorjem filozofije (fizika in matematika) g. Josko Fischer iz Tinj na Koroškem. Vrlemu našemu rojaku iz Korotana čestitamo.

★ Tudi sporšna društva prosimo, če računajo na to, da se njihovi dopisi objavijo, naj nam pošiljajo svoje objave in poročila v pravilni slovenščini, kajti ravno ta društva pišejo tako, da se človeku časih lasje zježijo in sploh ne ve, h kateri skupini jezikov naj bi te dopise prišteval.

★ Poroka. Ing. Rudolf Ivan Selak, višji železniški nadzornik v Ljubljani in Minka Močnik, učiteljica v Zireh, sta bila poročena v Zireh 19. decembra. Čestitamo!

★ Poroka. Na Dunaju sta se poročila minulo soboto gđena Nada Gabrščekova, hčerka g. Andreja Gabrščka iz Gorice, in inž. Josip Sliškovič, rodom iz Busovače v Bosni, ki se je proslavil v radifoniji s svojimi strokovnimi spisi in aparati.

★ Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani vse interese vpljudno opozarja, naj ne vlagajo ne plemeniti, ne ustinih prošenj za službo, ker teh ni na razpolago in tudi zanje ni podana proračunska možnost. Vse tozadevne intervencije so brezuspešne.

★ Proračun zagrebške občine sprejet. Zagrebški občinski svet je te dni razpravljal o občinskem proračunu. Opozicija je zelo ostro nastopala. Komunist Krndelj je govoril štiri ure. Seje so bile zelo burne in so trajale do prvih jutranjih ur. Po splošni debati se je vršilo glasovanje. Za proračun je glasovalo 38, proti 10 odbornikov. Podžupan Krčelič je predlagal, da bi se specialna debata sploh opustila. Proti temu je opozicija ostro protestirala in zapustila sejo.

★ Zadnje dni pred Božičem se spomnite trepeh in stradalobnih slepcev s kakršnimkoli darom. — Milodare (v blagu ali denarju) sprejema pisarna Podpornega društva slepih, Ljubljana, Wolfova 12. — Na željo pošljemo pol žnice.

★ Podpornemu društvu slepih, Wolfova 12., Ljubljana, je darovalo delavstvo in uradništvo tvrdke Fran Kotnik mesto venca blagopokojnemu g. Jakobu Sušteršiču, bivšemu de-

lovodji znesek 208.75 Din. Plemenitim darovalcem iskrena hvala. — Odbor.

★ Pri zaprtju, motenju prebave, gorečici, navalu krvi, glavobolu, splošnem slabopoutju vzemi na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice. Po izkušnjah na klinikah za notranje bolezni je »Franz-Josef« veda zelo dobrodejno odvajalno sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ Čajanka! Ste že poskusili čajne mešanice Čajanka in Globus vaniljen sladkor. Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk.

★ Največje veselje za Božič napravite, ako prinesete svojcem lepe »V o i k a« čevlje, katere dobite po znižanih cenah na Krekovem trgu nasproti Mesnemu domu.

★ Poskus samoumora. V Zagrebu je napravila poskus samoumora neka Ivka Ciglar, pomočnica pri neki šivilji. Spila je kozarec zgoščene raztopine jesihovalne kisline. Rešilna postaja jo je prepeljala v bolnico, kjer so ji izprali želodec in ji rešili življenje. Povod za samoumor ni znan.

★ Fotografiranje v prirodnih barvah. Ravnokar je izšla brošura z točnim navodilom. Kakor izvedo ni to fotografiranje dražje kakor na običajne plošče. Drogerija Sanitas ima tozadevne pl. še slovite tvornice Lumiere & Joug' kakor tudi vse kemikalije. Cena knjižice je 5 Din. Segajte pridno po nji.

★ Čevlje za male noge št. 35, 36 in 37, več tisoč parov močnih, solidnih in trepeh, prodaja tovarna Peter Kozina in Komp., Tržiš v svojih lastnih trgovinah Ljubljana, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1, po povprečni ceni Din 145.—, dokler ta zaloga traja.

★ Ito — zobna pasta najboljša.

★ Božična darila v veliki izbiri orožja in potrebščin za lovce najceneje pri puškarnju F. K. Kaiser, Ljubljana, Selenburgova 6.

★ Flobert puške so lepo božično darilo, za katerih nakup in nošenje ni treba oblastvenega dovoljenja, dobite najceneje pri puškarnju Josip Sternad, Maribor, Aleksandrova 18.

Oklic.

Zdravstvene razmere pri nas še dolgo niso take, kakršnih bi si želeli. Za kulturni narod previsoko število umrljivosti in nalezljivih bolezni razjeda življenjsko silo našega ljudstva. Naše zdravstvene oblasti pri vsej svoji delavnosti in dobri volji ne bodo uspele, dokler ljudstvo samo po zgledu v drugih državah ne začne skrbeti za poglobitev svojega zdravja.

Opozarjamo Vas še danes na božično številko Slovenca

Zaradi znatno zvišane naklade in izredne obsežnosti bo ta številka najbolj prikladna

za trgovsko in obrtniško reklamo

Poslužite se jej! Ne bo Vam žal!

Oglasi za božično izdajo se sprejemajo do danes opoldne.

Ze pred letom se je osnoval odbor, ki si je stavil nalogo, da ustanovi v Ljubljani društvo za čuvanje najvišje človeške dobrine — zdravja. Zdaj smo na tem, da to društvo ustanovimo.

Vljudo vabimo vse sosedane, da se udeležijo ustanovnega občnega zbora, ki bo v nedeljo, dne 26. t. m., ob 10. uri dopoldne v mali dvorani hotela Union s tem-le dnevnim redom: 1. Otvoritev; 2. poročilo pripravljalnega odbora; 3. sprejem prvil; 4. volitev odbora in revizorjev; 5. slučajnosti.

V Ljubljani, dne 23. decembra 1928.

Za pripravljalni odbor

»Društva za narodovo zdravje« v Ljubljani:

Dr. Ivo Pire, l. r.
t. č. predsednik.

Vendelin Sadar, l. r.
za t. č. tajnika.

Ljubljana

○ Slov. glasbeno društvo »Ljubljana« ima danes zvečer, točno ob 8. uri v društvenih prostorih zadnjo pevsko vajo za Silvestrov večer. Udeležba za celoten zbor strogo obvezna. — Pevovodja.

○ Odbor za postavitev spomenika Kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju je imel dne 21. t. m. ob 20. uri prvi plenarni sestanek v veliki dvorani Mestnega doma. Sestanka so se v odličnem številu udeležili dostojanstveniki in člani občnega predsedstva, reprezentančnega odbora in umetniško-tehniškega komiteja ter polnoštevilna uprava Združenja rezervnih častnikov kot izvršilni odbor. Veliko zadovoljstvo je vzbudila častna delegacija iz Maribora in Celja. O dosedanjem delu je poročal predsednik izvrševalnega odbora za postavitev spomenika g. Ing. Ladislav J. B. v. c. O predlogih finančnega znežaja je poročal predsednik nadzornega odbora g. Riko A. Jug. Predlogi so bili v celoti sprejeti. Pri razpravi o spomeniku se je soglasno sklenilo, da naj člani plenarnega odbora pismeno sporočijo izvrševalnemu odboru svoje misli o primernosti prostora in o spomeniku. Soglasno je bil izvoljen finančni odbor, kateremu je bila podeljena pravica kooperacije in ki bo kot sestavni del izvrševalnega odbora deloval pri finančni akciji. Iz poteka debate se je moglo ugotoviti splošno zanimanje za spomenik; med prisotnimi zastopniki javnega mnenja Slovenije je vladala enodušna volja, da se postavi v Ljubljani spomenik, ki naj predstavlja ponosno radost Slovenije nad dejstvom osvobodjenja in njeno hvaležnost Velikemu Pokojniku.

○ Uprava kola jahačev in vozačev v Ljubljani objavlja, da vršita vpis v šolo jehanja, ki se bo pričela januarja meseca prihodnjega leta, g. dr. F. Lukman, Gradišče št. 2, in g. Aleksander Knez, Gospodstvska cesta št. 1.

○ V stolni in šentjakovski prosveti v Ljubljani v Križankah bo ponedeljek 27. decembra ob osmih zvečer predaval g. Stanko Leskovec o pomeni in delovanju človeških žlez. Ker je to higiensko predavanje zelo važno, vabimo zlasti starše k obilni udeležbi.

○ Promocija. Danes bo promoviran na tukajšnji univerzi gospod Leon Berlic iz Sv. Trojice v Slov. goricah za doktorja prava.

○ Komunisti v preiskovalnih zaporih. V ljubljanskih preiskovalnih zaporih se nahaja sedaj šest oseb, obdolženih komunistične propagande in širjenja komunističnih tiskovin. Med temi šestimi aretiranci se nahajata tudi novinarja Hlebec in Peterkovič, ki sta bila pred kratkim pri ljubljanskem deželnem sodišču radi komunistične propagande oproščena, a sta zdaj nanovo osumljena prestopka zoper zakon o zaščiti države. Tudi v litjskem

preiskovalnem zaporu se nahaja en komunist.

○ Gostilna »pri Fajmoštrcu«, Sv. Petra nasip, priporoča: Dolenjska Portugalka liter Din 14; za slabokrvne Otelo, liter 11 Din; otok Vis Dalmatince liter 11 Din; Bizeljec liter 14 Din; Stajere liter 12 Din; Burgundec liter 15 Din; Pikrčan liter 20 Din.

○ Zadruga brivcev in frizerjev v Ljubljani naznanja, da bodo brivski in frizerski lokali v soboto, dne 25. decembra in v soboto 1. januarja odprti do 12. ure dopoldne. — Načelstvo.

○ Poslovanje bank dne 24. decembra t. l. Banke bodo dne 24. t. m. (na božični večer) poslovale od 8. do 14. ure. — Društvo bančnih zavodov.

○ Božična drevesa. Na Kongresnem trgu je letos nenavadno velika množina dreves, tako da so drevesa postavljena po vsem prostoru od filharmoničnega poslopja pa do Gradišča. Kljub tej veliki množini pa so prodajalci božičnih smrekic prav zadovoljni s kupčijo, kajti o prazniku si bo menda vsaka še tako uboga družina postavila drevesce in to celo taka, ki dosedaj ni imela te navade. Zdi se, kakor da si hoče vsakdo v tem težkem času obupne borbe za življenje vsaj enkrat na leto privoščiti oazo luči in miru pod božičnim drevescem ter si vsaj za hip ustvariti iluzijo družinskega življenja v krogu svojcev. Prav izredno je tudi število podeželskih ljudi, ki si hočejo s prodajo božičnih drevesc zaslužiti nekaj denarja. Na mitnicah vedno ustavijo koga, ki se ne more izkazati, da so drevesca njegova, privatnikom pa nalagajo občutno užitnino, tako, da se vsakemu najbolj spleča kupiti drevesce na Kongresnem trgu. Značilno je, da gredo razmeroma najbolj v promet nizka, mala drevesca, katerih okras ni tako drag, kakor na visokih, ki se le redko prodajajo. Mladina od 10—14 let pa je našla zopet primeren zaslužek, da raznaša drevesca na naslove kupcev.

○ Božič je tuf! Ne pozabite, da dobite pri Osrednji čipkarski zadrugi v Ljubljani, Kongresni trg 2, najbolj primerna božična darila.

○ Za Božič, kakor tudi novo leto dobite zaklano in očiščeno perutnino vsake vrste po najnižjih cenah le v perutninskem zavodu V. Kmet, Spodnja Šiška, poleg mitnice. Telefon 375. 8564

○ Za Božič došle krasne svilene in volnene bluze. Kristofli-Bučar, Stari trg 9. 8615

○ Krasne damske plašče po neverjetno nizkih cenah dobite le pri tvrdki F. Lukič, Pred Škofijo 19.

Maribor

□ Božičnico z igro, petjem, godbo itd. priredi Stalna deklška Marijina družba na praznik sv. Stefana popoldne ob pol 5 v dvorani Katoliške omladine v Splavarski ulici, h kateri so raven članice iskreno vabljene tudi vsi prijatelji naše mladine, ki se zbira pod praporom Marijinim.

□ Smrt znane vrtnarice. Umrla je v Mariboru v noči od torka na sredo v splošni bolnici v starosti 78 let gospa Marija Burkart, posetnica v Cvetlični ulici in po celem Mariboru znana vrtnarica.

□ Otvoritev važne nove telefonske proge. Nova telefonska proga Bratislava—Maribor—Zagreb bo otvorjena ter predana prometu za božične praznike. Ta proga je zelo velike važnosti za Maribor, ki je dobil s tem direktno zvezo z Zagrebom. Ta nova proga bo posebno dobrodošla trgovskim krogom.

□ Glasbena Matica pripravlja za 12. januar 1927 novo prijetno iznenadenje. Njen pevski zbor bo namreč koncertiral ta večer s najlepšimi a capella zbori, kar jih je imel sploh kdaj na svojih programih. Kdor pozna »neso in visoko umetnost g. ravnatelja Hladeka in vse krasne uspehe, ki jih je žel s svojim zborom pri zadnjih koncertih, se more mirno zanesti, da bo tudi na tem večeru doživel največji muzikalni užitek. Zborov, ki jih na ta večer proizvaja Glasbena Matica še ni pel no-

Enrilo
Splošno priljubljen
kavni nadomestek
okusen i cenen.
Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolonialnih trgovinah.

UNION
ČOKOLADA
KAKAO
BONBONI

ben zbor v Sloveniji. Ze imena zborov, kakor Judje na rekah Babilonskih, Atila pred Rimom, Maria in brodar itd. nam kažejo, da se bodo proizvajale kompozicije največjega štila. Med točkami so tudi trije Griegovi moški zbori z bariton-soli, ki jih z očarljivo milobo podaja član Matičinega zbora, g. Faganelli.

Celje

• Povesod so demokrati enaki. V poročilih iz Maribora beremo, da so demokrati v zadnjem času sondirali teren za volitve pri Nemcih. Pri nas so demokrati naprednejši in hitrejši. Naši demokrati najčisteste sorte so skušali doseči skupen nastop z Nemci že za časa zadnjih volitev. In to pod firmo obrtništva. Polagoma bom predmetni pogovor priobčlil, čeravno se nam že čudno zdi, da nas Jutro do sedaj še s svojo tacio ni oplazilo, ko smo že parkrat to omenili. Pojdite, pojdite z vašo narodnostjo. Z vsakim, pa prav z vsakim bi se vezali, samo ako bi hotel iti sploh kdo z nami.

• Prodajalna Slomškove tiskovne zadruge ima v svoji zalogi lepe in lične predmete, ki so namenjeni kot darilo ob priliki božičnih praznikov. Priporočamo prav to, da se vsakdo te trgovine posluži.

• Za ravnatelj Ljudske posojilnice je imenovan dosedanj mnogoletni tajnik g. Fran Jerič. • Knjige Mohorjeve družbe so v Celje že došle. Dobe se v župnem uradu. Priporočamo že sedaj vsem dosedanjim naročnikom, da takoj ob prevzemu novih knjig obnove svojo naročnino za leto 1927.

Ptuj

• Razpisana je do 27. januarja ptujška prohtija.

• Slavac pontonirskega bataljona. Preteklo nedeljo je slavil pronicirski bataljon svojo slavo, pri kateri se je zbralo mnogo ptujškega občinstva. Sečenja kolača je izvršil g. prota Trbojevič, domačin pa je bil g. podpolkovnik S. Slemenkovič. Zvečer se je vršila v oficirski čitalnici domača zabava, ki je počela prav priateljsko. Pri obeh slavnostih je sodelovala mariborska vojska godba.

• Tečaj županske zveze. Dne 19. t. m. se je vršil v gostilni g. Miha Brečiča tečaj županske zveze za ptujski okraj. Vodil ga je g. Kramberger. G. tajnik okrajnega zastopa Li. Sagadin je govoril o občinskem gospodarstvu, občinskem proračunu in pojasnil tudi cesne in druge zadeve. Drugi govor je imel vinogradnik in davčni nadzornik v p. g. Josip Breznik s Koga. Govoril je o davčnih reformi. G. Jež, ravnačelj mariborske hranilnice, pa je govoril o vojaških zadevah. Navzrej župani in občinski odborniki so izrazili željo, naj se bi prirejali taki tečaji vsako četrtletje. Tej želji bo županska zveza tudi skušala usrečiti. Tečaj je bil dobro obiskan.

• Gospodinski tečaj. Sedaj se vrši gospodinski tečaj pri Sv. Andrežu v Slov. goricah. Prihodnje leto se bo vršila dva tečaja, eden pri Sv. Marjeti in drugi pa v Ptuj.

• Kolavdacija novega mesca. Dne 20. dec. se je vršila kolavdacija vurbeskega mostu pri Skazu. Povoden je prejšnjega dne. Novi most je že odprl za lahke tovore, od novega leta pa bo tudi odprl za težke.

• Penk v petju na gimnaziji je prevzel g. ravnatelj ptujške Glashene Matice K. Pahor, ki je prej služboval v Banji Lukji v Bosni.

• Umril je dne 19. t. m. brivski mojster Grebner, ki je imel v občinski hiši na Brezu svojo brivnico. Pokopali so ga v turek. Gospod Grebner, o katerem smo poročali, da je umrl, pa še hvala Bogu, živi.

Kočevje

• Osebnostna vest. Te dni je zapustil profesorsko službo g. prof. Uršič. Kakor čujemo, odide v Belgrad in vstopi v finančno službo. Na tej gimnaziji je poučeval prirodopis in kemijo. Kot zasebnik je bil dober družabnik. Želimo mu na novem mestu veliko uspehov in zadovoljstev!

• Nova učna moč na gimnaziji. Prirodopis in kemijo na naši gimnaziji je začel poučevati gospod prof. Kumer. Svojo službo je nastopil 20. t. m.

• Smrtna kosa. Dne 21. t. m. je umrl v Ljubljani tukajšnji gostilničar Jože Hönigmann. Bil je obče spoštovan. Pred par leti se je bil ponorečil s sodom, ki mu je zrotil desno nogo. Upati je bilo, da se še pozdravi; toda pred nekaj tedni je žel na lov, bil je namreč strasten lovec, in si je tako prehladil nogo, ki mu je vzela sedaj življenje. Z avtomobilom so ga pripeljali semkaj v turek ob 5. uri popoldne. Zapušča vdovo z dvema otročičema.

Trbovlje

• Predavanje o Betlehemu, Galileji in Jeruzalemu, združeno s skioptičnimi slikami, se vrši v nedeljo, dne 26. dec. na Stefanovo popoldne ob 8. uri v Društvenem domu v Trbovljah. Predava dr. Jerhart, slike dostavi Prosvetna zveza v Mariboru.

Dopisi

• Orlovski odsek v Hočah priredi na Stefanovo t. j. 26. t. m. v društvenem domu zanimivo spevoigro »Kovačev študent«. Zraven te igre bodo tudi nastopile šolarke z igro »Betlehemska zvezda«, pri ponovitvi ob pol 8. bo pa namesto otroške igre za nameček kratka burka. Popoldne pridite zlasti daljni in tudi otrokom dovolite priti. Zvečer pa starejši in bližnji. K obilni udeležbi vabi odbor.

• Sv. Križ pri Ljutomuru. Priprave za veličastno igro »Quo vadis?« Preskrbite si vstopnice že sedaj v predprodaji. Začetek točno ob 8. uri popoldne. Na svidenje v Slomškovi dvorani.

• Sv. Benedikt v Slov. goricah. Naše katoliško bralno in gospodarsko društvo obhaja svoj občni zbor na Stefanovo po večernicah v društvenem domu z običajnim sporedom. To da predstavljajo Orli in Orlice igro iz kmetijskega življenja »Veriga«. Domačini in sosed, na veselo svidenje v kar največjem številu. Tukajšnja sadjarska in vrtnarska podružnica ima v nedeljo, 26. dec. po rani službi božji v žoli svoj letni občni zbor. Pridite vsi udje!

• Polzela. Dramatični odsek Ljudski oder priredi na Stefanovo v dvorani g. Cimpermana na Polzeli ljudsko dramo »Testament« v 4 dejanjih. Začetek točno ob 8. uri popoldne.

• Litija. Na novega leta dan se otvori na Sveti Gori pri Litiji nov lokal Planinske podružnice. • Planinsko balo« je prepeljal odbor že prejšnji teden. K mali svečanosti so vabljani vsi navdušeni planinci in ljubitelji matere narave. Iz Litije odhajamo z vlakom ob 8.24 do Save. Na svidenje! Odbor.

• Božični ob Savi. V nedeljo dne 19. t. m. popoldne se je vršil v tukajšnji gostilni pri Zalaščku

ustanovni občni zbor SDS. Udeležencev je bilo 25, med temi več kot polovica radovednežev, 5 demokratov iz Sevnice in trije fantje iz sosednje občine Studence. Kot govornik je nastopil prof. Jug iz Ljubljane ter Boštjančanom obljubil nebasa, ako bodo prestopili v njih vrste. Prišlo jih je toliko, da so sestavili odbor, večina pa je odkimala in odlašala. Druge nesreče ni bilo in je najbrže tudi ne bo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Četrtek, 23. decembra: KOVARSTVO IN LJUBEZEN. Re 1 E.

OPERA.

Četrtek, 23. decembra: TANNHAEUSER, Red A.

Naša bodoča oblastna samouprava.

Dr. Jos. Leskovar:

Skrb za zgradbe in oblastna javna dela.

Pri oblastnem odboru se bo moral zopet osnovati gradbeni urad, ki bo prevzel naloge bivšega deželnega gradbenega urada, to je predvsem sistematično nadzorstvo nad cestami, izdelovanje potrebnih tehničnih načrtov in pripomočkov in proračunov itd. ter sistematično pripravljanje za pridobivanje potrebnih sredstev za dela, ki se spoznajo kot nujna.

Napačno in zgrešeno bi pa bilo stališče, da bi naj oblastni odbor prevzel urejevanje cest v las no režijo, da bi postale ceste takorekoč oblastne ceste. Taka centralizacija cestne uprave bi bila škodljiva v dvojnem oziru: Vzdrževanje cest bi se podražilo, obenem bi se uničila samouprava onih faktorjev, katerim ceste služijo. Načelo samouprave se bo moralo strogo upoštevati tudi pri vzdrževanju cest. To načelo bi na kratko označil tako, da morajo prevzeti vso skrb za ceste oni činitelji, katerim ceste služijo. Iz tega vidika razločujemo sledeče vrste javnih cest:

- a) občinske,
- b) okrajne,
- c) deželne oz. državne.

Ta porazdelitev cest predpostavlja, da se činitelji, ki rabijo ceste, tudi zavedajo velikega pomena cest, predpostavljajo torej gotovo stopnjo inteligence, ki jim omogoča uvidevnost, da z dobrimi cestami pomagajo samo sebi.

Dolžnost teh činiteljev pa je, da tudi ustrezajo v cellem obsegu tej predpostavki, ker samo za ta način bodo ceste dobre, stroški pa razmeroma majhni.

Oglejmo si n. pr. občinske ceste.

Občinski odbor ima dve možnosti, ali da ceste popravi na račun občinske blagajne, ali pa da uvede roboto za popravilo cest. Kako važno je ta pravica posebno za kmečke občine, ki nimajo denarnih dohodkov, s katerimi bi mogli plačati drage vozne in cestne delavce, na drugi strani imajo pa kmetje veliko število vozne živine in večkrat tudi delavcev, ki bi lahko včasih, ko ni nujnega dela na polju, dali živino in delavce na razpolago za popravilo cest. Dolžnost župana in občinskega odbora je, da izrabi take prilike za popravilo cest. To bo mogel storiti tem uspešnejše, čim bolj se bode v občinskih vtokenila misel skupnosti, in prepričanje, da, kar store, store zase, za povzdigo vrednosti svojih lastnih posestev in za povzdigo cen lastnih poljskih pridelkov, torej za povzdigo svojega lastnega blagostanja in udobnega življenja, za povzdigo splošne kulture in pa, da so slabe ceste sramota za celo občino, in da se kulturnost pokrajin meri tudi po stanju cest. Skrb za občinske ceste se torej krije s skrbjo posestnikov občanov po zboljšanju svojih lastnih gospodarskih razmer.

Enako pri okrajnih cestah.

V okrajnem zastopu sedaj ali bi vsaj morali sedeti od ljudstva izvoljeni zastopniki iz vseh važnejših krajev celega okraja. Navadno so to vplivnejše osebe, ki same rabijo take ceste in za to je pač popolnoma naravno, da se take ceste vzdržijo v dobrem stanju, da bodo ti zastopniki skušali pri okrajnem zastopu to doseči. Pa ne samo to, začne se hvalevredno tekmovanje zastopnikov posameznih krajev za zboljšanje okrajnih cest, ki vodijo skozi domači kraj teh zastopnikov.

Slovenski problem.

„Politična nezrelost“.

V odgovoru na moj članek pod zgornjim naslovom govori »Jutro« dne 11. nov. najprvo o Kreku in njegovih učencih. Zase izjavljam, da nisem Krekov učenec, zlasti ne v tem pomenu, da bi čutil dolžnost zagovarjati vsako njegovo besedo in izjavo. Ako pa se »Jutro« politični beležkar v naslavljanju odgovora na Krekove učence sklicuje na Krekove besede o enem jeziku in narodu Jugoslovenov, tedaj naj se skrega najprvo z g. Vladimirom Levstikom, ki mu je dosti bližji; prebere naj pozorno članek »Misli o slovenščini«, ki ga je napisal Levstik v »Jutru« 24. oktobra 1926. Ta članek bi pomenil za jugoslovensko samostojno demokratično stranko naravno revolucijo, če bi ga napisal izrazit strankar, kakor — za ta slučaj mi je žal — g. Vladimir Levstik ni. Tu bi »Jutro« politični beležkar, ki kaže toliko skrb za čistost Krekovega nauka, lahko obratno sklepal: Poseben slovenski jezik — torej poseben slovenski narod. Da mu prihranim to zadržko, mu zaupam svoje prepričanje, da gre

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 26. decembra: LJUBEZNI IN MORJA VALOVI. Začetek ob 3. uri popoldne.

Nedelja, 2. januarja: HANICE POT V NEBESA. Začetek ob 8. uri popoldne.

Knjige in revije

Guliverjeva potovanja. Po spisu Jontana Swifta priredil za slovensko mladino Pavle Flerč. — Ljubljana 1926. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Str. 203. — Cena vez. Din 42.—.

E. Gangl: Hram slave. Ljubljana 1926. Eleg. vez. 40 Din, broš. 30 Din. Str. 152. Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

V zakonu je tudi predvideno, da se skrb in nadzorstvo nad okrajnimi cestami porazdeli na posamezne take odbornike.

Jasno je torej, da se javni interesi, da bi bile ceste dobre, krijejo z zasebnimi koristi onih činiteljev, ki naj ceste vzdržujejo. Zato vedo ti činitelji najbolje, katere ceste naj se vzdržujejo, kje je potreba največja in ker gre vzdrževanje cest na njihove stroške, je s tem zajamčena ona štedljivost in ekonomičnost, ki je pri javnih upravitvah neobhodno potrebna, posebno pa pri današnjih težkih časih.

Kakega velikega gospodarskega pomena je to načelo, vidimo najbolje, če pomislimo, kaj bi bilo, ako bi se uvedel kuluk, kakor nam je že pretil zaporedoma več let. V tem slučaju ne bi odločala občina, ali okrajni zastop, katere ceste so potrebne, kako se naj popravijo, kako se naj krijejo stroški, — ne, o vsem tem bi odločal inženir pri gradbenem uradu. Znano pa je, da imajo razni ljudje razna nagnjenja. Mislimo si n. pr., da bi bil tak inženir posebno vnet za turizmo. Potem bi brez dvoma našel pota, da bi dosegel, da se gradi avtomobilska cesta recimo na vrh Pohorja. Pri nestalnosti današnje uprave bi mogoče prišel v sredi izpeljave tega načrta drug inženir z drugo miselnostjo, — rekel bi, da je cesta nepotrebna, da je treba ukreniti kaj drugega, in tako bi se eksperimentiralo z ljudskim denarjem, z ljudsko delovno silo.

Predpogoj za izgraditev potrebne cestne omrežja je stalnost uprave, ta se pa da doseči le, ako je skrb za ceste prepuščena, kakor dosedaj, samoupravnim edincem, pri katerih ni opazovati druge stalnosti, kakor stalno menjanje služb.

Pri vzdrževanju in gradnji novih cest in mostov so pa navadno potrebna razna tehnična sredstva, posebno tudi tehnično osebje, da izdeluje razne načrte, vodi in nadzoruje delo itd. Jako bi pa podražilo celo cestno upravo, ako bi si posamezne občine ali pa okrajni vzdrževali lastno tehnično osebje in druge tehnične priprave, ker bi se ti ne izrabljali stalno. Za to je potrebna še ena instanca nad okrajnimi zastopi, in to je oblastna skupščina. Ta naj ima potrebno tehnično osebje, za celo pokrajino, da ga uporablja zdaj tu, zdaj tam, ta naj ima tudi nadzorstvo nad okrajnimi zastopi in občinami pri vršenju službe glede cestne uprave.

Na ta način je pridržano načelo samouprave in s tem dan pogoj za kolikor mogoče dobre ceste ob kolikor mogoče majhnih stroških.

In to načelo mora zopet spraviti do veljave oblastna skupščina, oblastni odbor.

Kar velja za ceste, velja v veliki meri tudi za regulacijo potokov in rek. Regulacija potokov in rek je združena z neprimerno višjimi stroški, kakor jih zahteva vzdrževanje cest. Zato je pa tudi v korist reguliranih potokov in rek v prid širši splošnosti. Regulacija potokov in rek je popolnoma zastala, in tudi to, kar je bilo že regulirano, je le nevarnosti, da propade. Zato bo nujna naloga oblastnega odbora, da zastavi tudi tukaj vse svoje sile.

Ker je regulacija širšega pomena, bo sicer inicijativa ostala v samoupravnih rokah, toda treba bo, da prispevajo vsi krogi, — občina, okraj, oblast in država.

Pri vsem tem delu, ki ga bomo vršili, naj nam bo zvezda vodnica dobrobit našega ljudstva in naše lepe domovine.

velika krivica in da nevarnejši bolniki hodijo svobodno po svetu.

Naj bo!

Članek »Politične nezrelosti« sem poslal uredništvu »Slovenca« že pred več tedni in sicer v namenu, da preizkusim, ali »Slovenec« take članke še upa prebčevati ali ne. Tako je danes stanje tiska v slovenskem narodu, da o slovenskih problemih ni nikjer mogoče čisto svobodno govoriti in da je od dnevnikov »Slovenec« poleg »N. D.« edini, v katerem je mogoče razpravljati o njih precej svobodno. »N. D.« pa bi tega članka najbrže ne priobčlil, ker bi se bal zamere onih strank, s katerimi simpatizira.

Poslal sem ga torej »Slovincu«, ki ga je priobčlil in s tem pokazal, da se ne boji kritikosti tega članka in da je bolj tolerant in manj dogmatičen kakor oni, ki mu netolerantnost in dogmatičnost očitajo. Da bi pa o teh vprašanjih slovenskega življenja ravno v »Slovincu«, morda iz strahu, da me »Jutro« nažene s »klerikalcem«, ne hotel pisati, v tem bi bilo pa malo preveč rahlostnosti. Značilno je, da je »Jutro« politični beležkar prezrl ravno ta moj stavek: »Slovenske male stranke se ne zavedajo psihološkega dejstva, da bi bile nevarnejše ljudski stranki, če bi se podredile slovenski narodni ideji, to je itd., kakor pa so nevarne, ko s pomočjo političnih skupin drugih narodov skušajo razbiti SLS.« Umiljivo; saj je jugoslovenska samostojna demokratiška stranka, njena protinarodna, protislovenska politika največ kriva, da smo prišli — če govorim v »Jutrovem« jeziku — pod klerikalno kuratelo. Poleg nje nosijo krivdo tudi one stranke s socialnimi programi, ki mislijo, da je borba za priznanje slovenskega naroda s socialno usmerjenostjo nezdržljiva. To je dejstvo, ki ga bo brez dvoma ugotovil kulturni in politični zgodovinar te dobe in dokazuje popolno nezrelost in idejno osirotlost oficijelnega naprednega in svobodomiselnega sveta med Slovenci. Dokler se slovenske stranke iz strahu pred klerikalizmom boje priznavati resnico, je v interesu slovenskega naroda, da ne dobe večine. Kdo naj zaupa vodstvu strahopetcev in lažnikov! Sicer pa sem prepričan, da se Jugoslovenci ne boje toliko »klerikalne kuratele« kakor priznanja dejstva slovenskega naroda in priznanja potrebe slovenske fronte. Pred javnostjo dajejo prvenstvo boju proti klerikalizmu, na tihem in v resnici pa boju proti priznanju slovenskega naroda.

V članku »Politična nezrelost« nadalje ne govorim o slovenski fronti z ozirom na volitve v oblastne skupščine, temveč mi je pred očmi uravnavanje odnosov do »drugih« narodov n. pr. v belgrajski skupščini. Da to uravnavanje ne sme biti brez pomena tudi za odnose med posameznimi strankami v oblastnih skupščinah, v katerih bomo Slovenci sami med seboj, je samoobsebi umevno. Rad pa priznavam, da na kakšno slovensko fronto pred volitvami slovenski politiki nimajo časa misliti in da bodo tudi v oblastnih skupščinah Jugoslovenci poizkusili vse, da bodo protiklerikalno gonjo zabrisali bistveni spor slovenske zemlje v današnjem času. To se jim radi velike idejne zavisnosti ostalih strank od jugoslovenskih demokratov ravno v vprašanju klerikalizma skoro vedno posreči in se tega dobro zavedajo.

H koncu naj omenim še, da si nisem domisljal in si tudi danes ne domisljujem, da morejo slovenski politiki vprašanje slovenske fronte vzeti dovolj resno. Vem, da čas še ni dozorel in da bo prišlo do trdne slovenske fronte po drugi poti, kakor se zdi danes. Če sem vendarle pisal o njej, sem storil to iz nekakega čuta dolžnosti, iz prepričanja, da nam je taka fronta pač potrebna in da bi se odbil od nje marsikak udarec, ki nas bo brez nje še zadel.

Lofze Udé.

PORT FUAD.

v Portsaid, 22. dec. (Izv.) Kralj Fuad je včeraj izvršil posvetitev novega mesta Port Fuad, ki leži nasproti Port Saidu.

RUDNIŠKA NESREČA.

v London, 22. decembra (Izv.) V rudniku v Westarley pri Leedu se je pripetila nesreča, pri čemer je bilo ubitih 14 rudarjev.

To in ono

KOLEDAR ZVEZE NARODOV.

Posebni odbor Zveze narodov je dovršil po dveletno izredno težkem delu načrt za koledarsko reformo. Odbor je dobil 200 različnih predlogov in nebroj nasvetov od različnih cerkvenih, znanstvenih, trgovskih ter strokovnih združenj. Kot člani odbora so sodelovali pri eni mizi zastopniki Vatikana, sagrajskega patriarha in kenterbrijskega nadškofa, ki so se našli pri skupnem delu prvič po 500 letih. Vatikan je sporočil komisiji, da bo izjavil svoje mnenje o reformi šele, kadar bo mogoče zediniti sedaj različne nazore krščanskih cerkva. Komisija je predložila Zvezi narodov dva načrta. Po prvem se deli leto v štiri enake dele z dvema mesecema po 30 in enim mescem z 31 dnevi. Dan, ki je odveč, se bo zaznamoval z ničlo ali pa bo prištel prvi četrtini, tako da bodo imeli dva meseca po 31 in en mesec 30 dni. Prehodno leto bi imelo potem dve taki četrtini. Drugi predlog, ki ga je tudi odobril odbor, deli leto po 13 mesecev po 28 dni v vsakem. Odvečni 365. dan se bo računal posebej kot »letni dan«. Odbor je tudi sklenil, naj se praznuje Velika noč vedno drugo nedeljo aprila meseca brez ozira na ostale praznike, ki bi lahko padli na to nedeljo.

Gospodarstvo

Jos. Plc. Kočevje:

Železniška zveza Slovenije z morjem.

Po časopisnih vesteh se je odbor za proučevanje in določitev investicijskega programa vlade za gradnjo novih železnic izrekal za nekaj nominalno naštetih tras v Sloveniji, glede zveze Slovenije z morjem pa je sprejel princip zveze v Kočevju na obstoječo reško progo med Vrbovskim in Brod-Moravicami. — S tem je ostalo to vprašanje še vedno odprto ter bo še nadalje predmet razmotrivanja, kakor trasa je najboljša. Odbor je prepuštil, da določijo varijanto trase strokovnjaki, kakor se je sicer določilo na zadnji železniški anketi pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. — Paziti bo treba v prihodnje le, da ne bo zbornica sklicevala takih anket, kakor se je to zgodilo 6. decembra t. l., ko so bili kot interesente vabljene le projektanti Klodičeve proge in g. Lušin ter nekaj drugih o vprašanju zveze Slovenije z morjem manj poučenih gospodov, ne pa Upravni svet Dolenjskih železnic in tudi ne mesto Kočevje, odkoder bi šla nova proga in sta ravno ta dva vendar največja in prva interesenta, da ne govorimo o drugih neavbljenih, kakor je akcijski odbor za gradnjo železnice Kočevje-Brod-Brod-Moravice, ki za stopa mnenje štirih petin kočevskega glavarstva in dveh tretin Gorskoga kotara, bila popolnoma prezrta. Mi smo popolnoma sporazumni s tem, da odločajo glede bonitete ene in druge trase edino nevtralni strokovnjaki, ki naj napravijo končno veljavno razsodbo, nikakor pa ne, da o svoji trasi odloča sam g. ing. Klodič. Da je slovenska javnost o železniški zvezi Slovenije z morjem precej napačno informirana, je kriv — to priznam — sam akcijski odbor za gradnjo železnice Kočevje-Brod-Moravice, ki je pustil, da se je g. ing. Klodič razpisal po listih po svoji mili volji, kakor je hočel. Na akcijski odbor je računel na objektivnost mero-dajnih faktorjev, a ga je zadnja anketa pri Zbornici z trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani poudila ravno o nasprotnem.

Kakor se razvidi iz časopisnih poročil in če gojimo dovolj točna, je definitivno propadel projekt Črnomelj-Lukovdol, ki je bil od vsega početka le nekakšna vaba za črnomeljski okraj, dajši je tudi ta načrt zagovarjal g. ing. Klodič z vso njemu lastno zgovornostjo. Ta trasa se torej ne bo gradila! Časopisna poročila vedno povedati, da je definitivno propadel tudi predlog g. vladnega svetnika Zupneka. Na anketi 6. decembra t. l. v Ljubljani je podal g. ing. Kriek od Direkcije državnih železnic v Ljubljani kot priznani železniški strokovnjak mnenje, ki ga v naslednjem objavljam, čudeč se, da tega ni storil do danes še noben drugi interesent. Akcijski odbor Kočevje-Brod-Brod-Moravice je mnenja, da bi se končno moral prestrukturirati tudi ta projekt in da ga ni a priori odkloniti. To zahteva naša objektivnost, katero zahtevamo tudi od svojih nasprotnikov za svojo traso.

G. ing. Kriek poroča: V dneih 28., 29. in 30. novembra 1926 sem si v navzočnosti g. vladnega svetnika Zupneka ogledal trase železniške varijante Kočevje-Cabar-Delnice, glede katere podajam sledeče poročilo: Prvi del proge, t. j. Kočevje-Stalcarji-Kočevska Reka bi ležal na kraškem terenu, na katerem ni posebnih tehničnih težkoč glede njene izvedbe. Na nalomih ob cesti se vidi, da je kamen trd apnenec, ki preide mestoma v dolomit, radi česar je verjetno, da bo ležal tudi kratek predor pred Stalcarji v tem materialu.

Pod Borovškim hribom (Morobitzer Berg) je predviden 8 in pol km dolg predor, s katerim preide proga v Čabransko dolino. Začetek in konec predora ležita v trdem apnenecu. Radi zelo strmih pobočij v gornjem delu dolinice Belica bi se moral konec predora polegati do kamenitega rebra, ki se razprostira od desnega brega v jugozapadni

smerni do potoka, ob katerem konča rebro s strmim prepadom.

Prvih 100 metrov železnice od predora do vasi Zurga bi se moralo graditi ob precej strmim pobočju desno dolinice Belica, vendar ni nepremagljivih tehničnih težkoč, ker tvori fundament za polne in podporne zidove trdi apnenec.

Potem bi prešla železnica na plato v nadmorski višini 530 do 540, na katerem se nahaja zgoraj omenjena vas Zurga. Na tem platu se da lahko zgraditi proga in po potrebi tudi postaja. Tla obstoje iz apnenca, mešanega z zemljo. Le na nekaterih mestih se vidijo plasti iz peščenca, ki tvorijo podlago za apnenec. Na teh mestih so tudi izvire vode, ker peščenec ne propušta vode.

Od Zurge proti Črnomu potoku, kjer je mišljena premostitev doline Čabranke, bi potekla železnica zopet ob pobočju približno v višini tam se nahajajoče poti. — Posebnih težkoč ni. Pobočje obstoji iz apnenca, v nižjih legah iz peščenca.

Premostitev Čabranske doline bi se izvršila približno v cestnem km 40 na najožjem delu iste. Skala na desnem bregu je trd drobnjak s precejšnjo množino kremenca in na vidimo vmes na nalomih ob cesti nikakih plasti iz ilovice, ki bi povzročevala plazove. Vseled tega bo tvoril ta drobnjak dober fundament za most čez Čabranko. Isti drobnjak se vidi tudi lik ob Čabranki na njenem levem bregu. Proti višini pa izgina pod humusom, vendar se da presoditi, da sega ta material tudi tam do večje višine tako, da tudi na levem bregu ni težkoč glede fundiranja mosta.

Drobnjak preide proti Cabru v droban peščenec karbonske formacije, na katerem bi ležala postaja Cabar. Stara pot iz Cabra proti Osilnici je do 2 m globljine vrezana v ta material in ne vidimo ob pobočjih nikakih znakov plazov.

V tem materialu bi ležal tudi predor tik nad postajo Cabar.

Terena od tega predora do Smrečja nisem mogel pregledati, ker ni v bližini primernih potov. Soditi pa se da iz detaljne karte in iz terena na koncu in začetku tega dela proge, da se da na njem železnica zgraditi brez težkoč. Ker začne trdi apnenec, ki se nahaja v teh krajih nad peščenec karbonske formacije, približno v nadmorski višini 500—550 m, v kateri višini bi se nahajal tudi ta del železnice, je s sigurnostjo prikažovati, da se na tem delu proge najde trda podlaga za isto.

Iz Smrečja čez Mali log in Gerovo bi potekla proga ob pobočjih dolinice Gerovičica, ne da bi tam naležala zgradba na kake terenske težkoče. Tik na severnem koncu občine Gerovo vidimo plasti iz temno rdečega, ilovnatga peščenca (po videzu werfenske plasti), katerim bi se mogla železnica izogniti, ker so nevarne glede plazov. Blizu Gerovega je lep, raven prozor za napravo postaje.

Naslednji del proge od Gerovega čez Kraj, potem ob Kupičkem vrhu, ob pobočju Vrškkih voda do Črnege luga bo imel značaj gorske proge, ker se bo morala železnica zgraditi mestoma ob strmih pobočjih, lagunenem do 40 stopinj. Vendar je smer pobočij dosti enakomerna, brez večjih reber, tako da je proga z nasekom in z nizkim suhim zidovjem izpeljiva. Material pobočja obstoja povsod iz trdega kraškega apnenca.

Zadnji del proge od Črnege luga do priključka na postajo Delnice bi ležal v sistemu kraških dolin, v katerih ni težkoč glede zgradbe železnice.

Omenjam še, da je mogoče dobiti vodo za opremo strojev na sledečih mestih, kjer so projektirane postaje: Kočevska Reka, Cabar, Gerovo in Črni lug.

Ker sem se tudi prepričal, da je Čabranska dolina precej obljubena in da se nahajajo na Borovškem gorovju, blizu Kočevske Reke, potem med Cabrom in Delnicami velikanski gozdovi, iz katerih je danes spravljane lesa do železnice združeno z velikimi težkočami, je pričakovati na projektirani železnici ne samo tranzitni promet proti Šušaku, temveč tudi velik lokalni promet, vsled

česar je proga na vsak način vredna, da se pristopi k detaljnemu trasiranju iste. (Podčrtal lic.)

Končno omenjam, da bi imela ta železnica sigurno tudi prave turističnega prometa, ker vodi skozi kraje, polne naravnih krasot.

Tako torej poročilo g. ing. Krieka kot objektivnega opazovalca. Jaz za svojo osebo se čudim, da ni noben od prejšnjih projektantov videl prej ogorčnega bogastva, ki leži zahodno od Musilove črte, na katero edno vsi ti gozdni kompleksi posredno zbog svojih cest gravitirajo, neposredno pa na trase g. vlad. svetnika Zupneka. Svoječas je ocenil g. ing. Sivice dnevni prirastek v teh krajih na cirk 30 do 40 vagonov tovara, med tem ko je na Klodič-Hrebatovi vsa tovarna količina malenkostna, ter ne pride za rentabilnost proge niti ne prav v poštev. Govoriti o velikanskem tranzitnem prometu pa tudi prav ne gre. — A tudi o tem naj sodijo strokovnjaki!

Povečanje kapitala Strojnih tovarov. Na obč. zboru Strojnih tovarov in livaren d. d. v Ljubljani dne 20. t. m. je bilo sklenjeno povečanje kapitala od 5.000.000 Din na 6.250.000 Din po izdaji 12.500 novih delnic po nom. 100 Din. Glede podrobnosti te nove emisije pa bo sklepal upravni svet tako glede kurza in razmerja do starih delnic. To povečanje kapitala se je izvršilo radi tega, ker družba dela s povečano kapaciteto vsled povečanja poslov in zato rabi novih sredstev. — Obrati omenjenega podjetja izdelujejo mnogo novih predmetov.

Vpisi v združni register. Vpisali sta se na stopni zadrugi: Kmečka hranilnica in posojilnica v Fokoveh r. z. z. n. z. in Hranilnica in posojilnica v Zepovcih, r. z. z. n. z.

Stanje Narodne banke z dne 15. decembra. (Vse v milijonih Din; v oklepaju razlika napram stanju z dne 8. decembra.) Aktivna: kovinska podluga 433,3 (—12,0) posojila 1.405,2 (—10,4), saldo raznih računov 680,9 (—76,9); pasiva: bankovci v obliki 5.727,7 (—139,8), državne terjatve po raznih računih 146,3 (+91,2), razne obveznosti 641,6 (—17,7). Ostale postavke so ostale neizpremenjene.

Grško-italijanska trgovska pogodba, ki je bila sklenjena koncem novembra, se objavljena. Vendar pa so glavne točke pogodbe več ali manj znane. Koncesije, katere je prejela Italija s strani Grčije, niso tako velike, kakor se je pričakovalo, nasprotno je Italija ugodila marsikateri želji Grčije. Tako si je Grčija zagotovila prodajo gotove količine tobaka in vina v Italijo, uspejo ji je tudi olajšati si izključno pravico obalne plošve na grških vodah. Zato pa se je ukinila pravica grških državljanov glede ribarenja v italijanskih vodah. Italija je tudi izposlovala redukcije v grškem carinskem tarifu.

Borza

Dne 22. decembra 1926.

DENAR

Zagreb. Berlin 13.49—13.52 (13.48—13.51), Italija 252.15—254.15 (255.19—258.19), London 274.80—275.60 (274.83—275.63), New York 56.543 do 56.743 (56.55—56.75), Praga 167.676—168.476 (167.70—168.50), Dunaj 7.985—8.015 (7.985—8.015), Curih 10.945—10.975, Amsterdam 22.67—22.73 (22.69—22.75).

Curih. Belgrad 9.125 (9.125), Budimpešta 72.40 (72.50), Berlin 123.10 (123.075), Italija 22.95 (23.45), London 25.0925 (25.08875), New York 517.375 (517.125), Pariz 20.675 (20.91), Praga 15.323 (15.325), Bukarest 2.75 (2.70), Varšava 57.50 (57.50), Amsterdam 203.90 (206.90), Bruselj 71.95 (71.90), Stokholm 138.5 (138.25), Oslo 130 (130.25), Kopenhagen 137.50 (137.75).

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana 7 odstot. invest. posoj. 80—82, vojna odškodnina 344 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžitve 26—22, Celjska 195—198, Ljublj. kreditna 146 den., Merkantilna 96 den., Prastredion 890 den., Kred. zavod 170—180, Strojne 90 den., Trbovlje 338 den., Vevče 115, Stavbna 55—65, Šešir 104 den.

Zagreb. Agrari 47.25—48, 7 odstot. invest. posoj. 82—82.50, vojna odškodnina 347—347.50, Hrv. esk. 100—102, Kred. 101—105, Hipobanka 59—60, Jugobanka 97—98, Prastredion 890—897.50, Ljublj. kreditna 146 den., Šeširana 420—440, Gutmann 250 bl., Slavonija 32.50—33, Trbovlje 345—350, Vevče 115 den.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.46—12.51, Kodanij 188.90—188.90, London 34.31—34.41, Milan 31.45—31.55, New York 707—709.50, Pariz 28.30 do 28.40, Varšava 78.23—78.73. — Valute: dolarji 705.40—709.40, lira 31.27—31.33, dinar 12.445 do 12.505, češkoslovaška krona 20.92—21.04.

Praga. Devize: Lira 149.925, Zagreb 59.31, Pariz 131.40, London 163.15, New York 33.615.

Dunaj. Don. savska-jadr. 783.500, Zivno 768 tisoč, Alpine 383.500, Kranjska industrijska 480.000, Trbovlje 434.000, Hrv. esk. 132.100, Leykam 131.500, Hrv. banka 71.000, avstrijske tvornice za dušik 272.000, Mundus 1.150.000, Slavonija 39.100.

BLAGO

Ljubljana. Les: Javorjevi hodi od 30 cm naprej, fco vag. n. ja 500 bl. Hrastovi hodi od 2—4 m dolž., od 70 cm srednj. prem. naprej, fco vag. meja, 2 vag. 1100—1100, zaklj. 1100. Deske, 13 mm, 4 m. monte, od 14 naprej, fco vag. nakl. post. 560 bl.

Zito in poljski pridelki: pšenica, 75/76, fco vag. nakl. postaja 205 (blago); koruza umetno sušena, fco vag. nakl. post. 155 (bl.); koruza nova, času primerno suha, fco vag. nakl. post. 140 (bl.); koruza nova, času primerno suha, za januar, fco vag. nakl. post. 150 (bl.); ajda prekmurska, fco vag. nakl. post. 335 (bl.); rž. 71/72, 2%, fco vag. nakl. post. 225 (bl.); ječmen krmilni, 62/63, fco vag. nakl. post. 170 (bl.); ječmen krmilni, 63/64, fco vag. nakl. post. 180 (bl.); ječmen letni, 65/66, fco vag. nakl. post. 192.50; oves, fco vag. nakl. post. 160 (bl.); otrobi drobnj. fco vag. nakl. post. 125 (bl.); fižol beli, 3—4%, fco vag. nakl. post. 175 (bl.); fižol rmeni, 3—4%, fco vag. nakl. post. 175 (bl.).

Sport

Smuški tečaj na suhem se vrši danes ob 8. uri zvečer v Mesnem domu, pod vodstvom krmarjev J. Z. S. S. Smučarji naj pridejo v popolni smuški opremi.

Poziv vsem sportnikom in turistom! Zima je tu! Panoge sporta, ki se gojijo poleti pri nas, počivajo. Le tu pa tam se osmeli agilenji sportnik, da misli na svoje sportno delo tudi pozimi. Zimski trening je za kondicijo telesa in za trdno podlago poznejših uspehov neprecenljive vrednosti. Potrebni po gibanju, intenzivnem izpolnjevanju telesnih sil, naj zadostne naši sportniki in turisti z rojenjem zimskih sportov. Smučanje, sankanje in drsanje je mogoče gojiti povsod, bodisi posamično, ali organizirano v družbi, v sekcijah ali klubih. Koristi smučanja so v fizičnem oziru neprecenljive vrednosti, kajti pri smučanju se enakomerno krepijo vsi deli človeškega telesa. Smučanje je popolno, vsestransko vezbanje telesa, zvezano z užitekopolnimi krasotami zimske prirode ter prekrasnim duševnim doživljanjem. Zato sportniki in turisti, ven v krasno zimsko naravo! Smuški sport je pri nas v zadnjih letih stalno napredoval, nad 4000 oseb goji smučanje, 26 klubov je od sedaj včlanjenih v Jugoslov. zimsko-sportni zvezi. Pri nas v Sloveniji pa je ta sport razširjen tudi med kmečkim prebivalstvom ter šolsko mladino. Kako eminentne važnosti je smučanje za narodno obrambo, dokazuje dejstvo, da je dalo ministrstvo vojske izveščati v smučanju skoro 500 častnikov in podčastnikov, katero nalogo je izvedla Zveza s svojimi učitelji. Sedaj pa se uvaja smučarstvo za stalno v armado. Gibanje v prosti naravi, pod toplim zimskim solncem in v najboljšem zraku zatira kali in bacila, ustvarja najboljše pogoje za naše zdravje in odpor proti boleznim. Duševni delavci bodo našli v smučanju najboljše sredstvo za pomirjenje živcev in odpočitek duha. Tedaj ne samo v interesu nas samih, v interesu celokupnega našega naroda in

Sir H. Rider Haggard:

72

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec.

»Pač malo,« sem rekel, »in vendar poznam eno pot. Ako samega sebe usmrtil, potem me ne morejo žrtvovati.«

»Ne,« je urno odgovorila, »kaj pa ti bo to pomagalo? Dokler si živ, imaš vedno upanje, ko si pa enkrat mrtev, si mrtev za vedno. In dalje, ako moraš umreti, je najbolje, da umrješ pod roko duhovnika. Veruj mi, dasi je konec grozen,« in stresla se je pri teh besedah, »je skoraj brez bolečin, tako pravijo, in jako hiter. Mučili te ne bodo, toliko sva bila dosegla Guatemok in jaz, dasi so izpočetka želeli na ta veliki dan še bolj posebno počastiti boga.«

»O Tjule,« je nadaljevala Otomi, sedla na posteljo poleg mene in me prijala za roko, »ne misli več na to kratko trpljenje, temveč zri, kaj pride za njim. Ali je tako hudo umreti, in to hitro? Vsi moramo umreti, danes, noč, jutri — brez pomena je, kdaj — in tvoja vera te uči kot naša, da je onstran groba brezkončna blaženost. Pomisli torej, prijatelj moj, jutri boš imel vso to borbo in vse težave daleč za seboj; boj in žalost in vsakdanji strah za bodočnost, ki grenijo dušo, vsega bo konec zate in užival boš za vedno mir, katerega ti ne bo nikdo motil. Tam boš našel ono mater, o kateri si mi pravil, in ki te je ljubila; tam tudi se ti nemara pridruži ona, ki te

ljubi bolj kot tvoja mati; morebiti te celo jaz najdem tamkaj, prijatelj,« in čudno me je pogledala pri teh besedah. »V resnici je temna pot, po kateri ti je hoditi, gotovo pa je dobro izhrojena in na koncu sveti luč. Bodi torej moč, prijatelj, ne bodi žalosten; raje bodi vesel, da boš v tako zgodnji starosti dognal vso tugo in dvome in dospel do vrat radosti, da boš imel trnjevo, nenamakano divjino za seboj ter gledal smehljajoča se jezera in vrtove in med njimi templje svojega večnega mesta.«

»Sedaj pa zdravstvuj in srečno! Ne bova se več videla, dokler ne napoči ura žrtvovanja; me ženske, ki se šemimo kot tvoje žene, te moramo nanure spremljati do prve ploščadi templja. Zdravstvuj, dragi prijatelj, in misli na moje besede; najsi se boš ravnal po njih ali ne, o enem sem prepričana, da boš tako zavoljo samega sebe in svoje časti kakor tudi zavoljo tega, ker te jaz prosim, umrl pogumno, kakor da bi te gledale oči vsega tvojega ljudstva.« Pri teh besedah se je nenadoma sklonila, me poljubila na čelo nežno kot sestra in odšla.

Zavese so se zagnile za njo, toda njene besede so še vedno odmevale v mojem srcu. Nič ne more nagniti človeka, da bi prijazno zrl v smrt, in smrt, ki je čakala mene, je bila taka, da bi se tudi najsrčnejši zdrznil pred njo; vseeno sem se zavedal, da je Otomi govorila resnico in da bo taka smrt, kakor je bila tudi na videz grozna, morebiti v resnici manj strašna, kot je bilo življenje samo. Neki nadnaraven mir je objel mojo dušo, kakor objame gosta megla obliče oceana. Spodaj pod to meglo lahko divjajo vode in se penijo,

zgoraj nad njo lahko sije solnce, ampak okroglinokrog je mir. Dozdevalo se mi je, da stojim v tej uri izven svojega pozemskega jaz-a in da zrem na vse stvari z nekim novim čutom. Tok življenja je odtekal od mene, obrežje smrti se je videlo jako blizu, in jaz sem razumel takrat, kakor razumem danes v tej visoki starosti, kako mnogo več deleža imamo mi smrtniki v smrti kakor v tem kratkem neznatnem življenju. Lahko sem pretehtal vso svojo preteklost, čutil začudenje nad bodočnostjo svojega duha in se celo čutil plemenitosti in modrosti indijanske ženske, ki je mogla misliti take misli in jih izražati.

Naj se zgodi karkoli hoče, sklenil sem trdno, da je v eni stvari ne bom razočaral; pogumno bom umrl, kakor pristojna Angležu, ostalo pa prepuštil Bogu, Nikdar ne bodo ti divjaki mogli reči o meni, da je bil tujee bojazljivec. Kdo pa sem bil jaz, da bi se pritoževal? Mar ni na stotine ljudi, ki so bili prav tako dobri kot jaz, dan na dan umrlo na onem velikem trgu in brez mrmranja, brez glasu? Ali ni tudi moja mati umrla, umorjena po morilecu? Na svetu je vse polno groze in žalosti, podobne moji; kdo pa sem bil jaz, da bi se potem pritoževal?

Tako sem razmišljal, dokler se naposled ni jelo svitati, in z vzhajajočim solncem se je vzdignil tudi hrušč in trušč vojakov, ki so se pripravljali za bitko. Sedaj je namreč dan za dnevom divjal srdit boj in tisti dan je imel biti najljutejši. Toda jaz sem tedaj kaj malo zmenil za vojno med Azteki in Španci, saj sem se moral sam pripraviti na bližnji lastni smrtni boj. —

PRIPOROČAMO v Mariboru 2. zvezek: dr. Lenort, »Jugoslovanski preporočila: 7. dim. — 3. zvezek: dr. Lenort, »Jugoslovanski preporočila: 10. dim. — 4. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 11. dim. — 5. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 12. dim. — 6. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 13. dim. — 7. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 14. dim. — 8. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 15. dim. — 9. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 16. dim. — 10. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 17. dim. — 11. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 18. dim. — 12. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 19. dim. — 13. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 20. dim. — 14. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 21. dim. — 15. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 22. dim. — 16. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 23. dim. — 17. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 24. dim. — 18. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 25. dim. — 19. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 26. dim. — 20. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 27. dim. — 21. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 28. dim. — 22. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 29. dim. — 23. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 30. dim. — 24. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 31. dim. — 25. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 32. dim. — 26. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 33. dim. — 27. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 34. dim. — 28. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 35. dim. — 29. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 36. dim. — 30. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 37. dim. — 31. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 38. dim. — 32. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 39. dim. — 33. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 40. dim. — 34. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 41. dim. — 35. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 42. dim. — 36. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 43. dim. — 37. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 44. dim. — 38. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 45. dim. — 39. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 46. dim. — 40. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 47. dim. — 41. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 48. dim. — 42. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 49. dim. — 43. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 50. dim. — 44. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 51. dim. — 45. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 52. dim. — 46. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 53. dim. — 47. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 54. dim. — 48. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 55. dim. — 49. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 56. dim. — 50. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 57. dim. — 51. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 58. dim. — 52. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 59. dim. — 53. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 60. dim. — 54. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 61. dim. — 55. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 62. dim. — 56. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 63. dim. — 57. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 64. dim. — 58. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 65. dim. — 59. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 66. dim. — 60. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 67. dim. — 61. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 68. dim. — 62. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 69. dim. — 63. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 70. dim. — 64. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 71. dim. — 65. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 72. dim. — 66. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 73. dim. — 67. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 74. dim. — 68. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 75. dim. — 69. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 76. dim. — 70. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 77. dim. — 71. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 78. dim. — 72. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 79. dim. — 73. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 80. dim. — 74. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 81. dim. — 75. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 82. dim. — 76. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 83. dim. — 77. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 84. dim. — 78. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 85. dim. — 79. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 86. dim. — 80. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 87. dim. — 81. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 88. dim. — 82. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 89. dim. — 83. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 90. dim. — 84. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 91. dim. — 85. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 92. dim. — 86. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 93. dim. — 87. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 94. dim. — 88. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 95. dim. — 89. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 96. dim. — 90. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 97. dim. — 91. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 98. dim. — 92. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 99. dim. — 93. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 100. dim. — 94. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 101. dim. — 95. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 102. dim. — 96. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 103. dim. — 97. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 104. dim. — 98. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 105. dim. — 99. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 106. dim. — 100. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 107. dim. — 101. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 108. dim. — 102. zvezek: »Jugoslovanski preporočila: 109. dim. — 103. zvezek: »Jug

države je gojenje zimskih sportov, ki je neprecenljive važnosti za ohranjanje in okrepitev narodovega zdravja in za obrambo domovine. Smučanje mora postati naš nacionalni sport! Pozivamo vse sportne klube in turistična društva, da ustanovijo zimsko-sportne sekcije, pričnejo z gojenjem zimskih sportov in tako skrbijo za razširjenje smučarstva, najlepše sportne panoge. Vse informacije in nasvete daje podpisana Zveza. — Jugoslovanska zimskosportna zveza, Ljubljana.

PRIHODNJE MEDDRŽAVNE NOGOMET. TEKME.
Tele so: 2. jan. Belgija—Češkoslovaška v Bruslju; 9. jan. Češkoslovaška—Luksenburg v Luksenburgu; 22. jan. Italija—Ogrska v Milanu; 30. jan. Švica—Italija v Zenevi.
2. febr. Anglija—Wales v Cardiffu; 13. febr. Francija—Portugalska v Lizboni; 26. febr. Irsko—Škotska v Belfastu.
13. marca Belgija—Holandska v Antwerpnu; 19. marca Anglija—Wales v Readingu.
2. aprila Škotska—Anglija (kraj prireditve še ni določen); 9. aprila Irsko—Wales v Levantli; 17. aprila Italija—Luksenburg v Luksenburgu; 17. aprila Španija—Švica v Santanderu; 23. aprila Irsko—Italija (še neznan, kje); 24. aprila Italija—Francija v Parizu.
1. maja Holandska—Belgija v Amsterdamu; 22. maja Francija—Španija v Parizu; 22. maja Avstrija—Belgija na Dunaju; 25. maja Češkoslovaška—Belgija v Pragi; 29. maja Italija—Španija v Bologni.
12. junija Ogrska—Francija v Budimpešti.

STADION.
Glavno mesto Rio de Janeiro bo v kratkem dogradilo ogromen stadion, ki bo imel po velikem portugalskem odkritelju ime Vasco da Gama. Stadion bo med najlepšimi na svetu; v areni bo prostora za 80.000 gledalcev in bo kar najslajnejše opremljena. Otvorili bodo stadion s tenisom in sicer bo gostovala tam — naša Suzana. Prav tak stadion si gradi tudi Buenos Aires, glavno mesto Argentine.

Sportni teden

Ta teden zaključimo v sredo zvečer. Kratek je, zato pa ne dosti manj živ. Na vsak način se nam mora dopasti sklop občine Leipzig, ki je prispevala k sportni šoli 35.000 mark. Ali pa Logesova moširska telovadna šola v Hannoveru, ki šteje 2800 članic; lani jih je telovadilo 700, letos jih bo 1800, v javnem nastopu namreč. Same ritmične vaje, splošne s sportnim plesom.
O zmagi dunajskih drsalcev v Berlinu 7:0 pripomni neki berlinski list: »Das ist Klassenunterschied, torej razlika za cel razred.«
O nogometnih tekmah smo večerj veliko pisali in prav tako, da Maori na Francoskem povsod zmagujejo. Zanimivo je, da je gledalo tekmo med Ogrji in Španci v Vigo 15.000 takih, ki so plačali, in 25.000 takih, ki niso plačali ter so stali na griču poleg igrišča.
Vemo že, da so Angleži premagali Belgijce v hokeju 10:0; malokomu je pa znano, da gojijo hokej tudi Japonci in je sicer zmagovito moštvo univerze Oje moralo oddati venec zmage univerzi Vazeda Oje.
Brugnon je premagal Cocheta, slučajna zmaga. — Koželuh, profesionalni svetovni prvak, je 31 let star. — Tilden prihaja v Evropo in bo igral ob rivierji in v Italiji, morda tudi na Nemškem in v Parizu. — Helena Wilsova pa riše lepe risbe v časopisu »New York World«.
O namiznem tenisu, ping-pong, ki smo ga večerj omenili, priobčimo v kratkem daljši članek. Lansko zimo je Stuttgartec Hagelocker premagal svetovnega biljardnega prvaka Jacka Schaeferja. Sedaj bo moral 5., 6. in 7. januarja braniti svoj novi naslov proti Amerikancu Willie Hoppe, na 1500 točk, v newyorškem hotelu Pennsylvania.
Wide bo 4. 1. 1927 že v Ameriki, Hoff bo pa takrat v Evropi.
Italijani so premagali v tekoatletskem boju Švicarje, ker je imel Hünenberger pretegnjeno kito. Rokoborba v Münchnu je končana. Kopp je dobil 3. darilo, Fristenskyjem in Kornacem. V Hamburgu je bil pa prvi Schwarz, drugi Westergaard, tretji Jago, četrti Petrovič, peti Steinbach, šesti Gerigkov.
Bokser Breitenstraeter se bo boril v Hamburgu proti Giuseppeu Spalla, 26. t. m. — Sharkey je premagal Honora Smitha v 7. rundi.
Evropska prvenstva v sabljanju se bodo vršila 26.—31. avg. 1927 v francoskem kopališčnem mestu Vichy.
Jugoslovanska plavalška zveza je s 14 glasovi proti 11 sklenila, da bo odslej njen sedež v Belgradu namesto v Zagrebu. Prvenstvene tekme 1927 se bodo vršile pa še v Zagrebu. — V Stuttgartu bodo za svoto 1.600.000 mark zgradili novo plavalnico, 33 in pol metra dolgo.
V Berlinu bo 18. šestdnevno dirkanje, eno tudi v Bruslju. — Grassin je zmagal v Bruslju v treh tekmah pred Linartom.
Mednarodna aviatična zveza je na zborovanju v Parizu določila nagrado najboljšega letavca Cobhamu. Šlo je med njim, Ciervo in Pelletier d'Oisy.

Izpred sodišča

Prepir na klavnici.
Pred sodiščem se zagovarja širok Poljan v Ljubljani znani mesar in gostilničar. Obdolžen je hudega greha, namreč da je ravnatelj klavnice očital korupcijo: »Ta vas je podkupil, vam bom

že še pokazal!« je grozil. Pred sodiščem pa ima manj poguma: »Ni res, nisem rekel tega, samo pritožil sem se, zakaj me zapostavljate!« Ves rdeč in jezen pa postane, ko prečita sodnik akt, ki pravi, da ima obtoženec pol milijona premoženja. »Ja, vse skup je že toliko vredno, tisto, koliko je pa dolga intabulirana, pa ne pomislite!« Radi dolgega jezika bo moral obtoženec plačati 500 Din kazni in vse stroške, ki znašajo najmanj še enkrat toliko.

Arbanas.
V dvorano stopi suhljat, visok človek v jetniški obleki z očali na nosu. To je Arbanas Preka Preković, človek, pred katerim se križajo vsi občinski blagajniki širom države. Kajti Preković ima lepo navado, da potuje od vasi do vasi in se oglasi povsod pri občinskem uradu, kjer prične tožiti v polomljeni arbohrvaščini: »Ne mogu raditi, imam slomljeno ruku, dajte nešto para!« In dobi, tu deset dinarjev, tam dvajset. Semtertja pa ukrade še kaj za jesti, včasih tudi kaj denarja, pa živi kljub zlomljeni roki. Pred sodiščem pripoveduje, da je bil v Mostarju za kuharja, pa je zvedel, da rabijo orožniki enega, ki bi jim kuhal. Naš Preković se je napotil iz Mostaria na Rakek, peš seveda, kdo bi dajal denar za drago železnico, vse v trdem prepričanju, da čakajo orožniki na Rakeku ravno nani. In so res pričakali, pa ne na Rakeku, nego v ljubljanski okolici, niso ga pa dali v kuhinjo, nego na sodnijo, kjer je sedaj dobil 14 dni zapora radi potepušstva in raznih manjših tatvin.

Pregled vremena od 14. do 20. decembra 1926.

(Podatki datirajo od 8. ure dotičnega dne.)

14. Glavno središče močnega tlaka teži danes v Bosni (Kalinovik 772), stransko pa v Alpah. Mirno in meglovito je v Alpah in na Balkanu. Pri nas barometer pada, toplota proti večeru raste vsled vpliva novo nastalega nižjega tlaka na Madžarskem. V E. S. H. S. je zlahkalo za 10° C.

Nizek tlak je v zastoju, obvlada položaje: Sev. leden. morje, Skandinavija, sev. in sred. Rusija ter Poljska — deloma z deževnim, deloma s sneženim vremenom. Naš barometer dobiva pojačanja iz okrožja Anglije (775), vsled česar je vremen dokaj mirno, močno meglovito, deževno ali snežno le v gotovih predelih. Temperatura v Skoplju ob 8. uri — 5° C. v Ljubljani 3° C.

16. Plasti niz. tlaka valove počasi, danes tudi k obali nemškega ozemlja; izločujejo v toplejših delih dež, v hladnejših tinitum sneg. Sev. zah. višji tlak preriva hladne zračne mase preko srednje Evrope na Balkan. V Sloveniji toplota zopet pada, dan je v jutro pretežno meglovit, pozneje bolj oblačen.

17. Nizki tlak slab, vremena teži v glavnem v sred. in sev. Rusiji, na Poljskem, vključil je pa tudi sev. in sred. Nemčijo ter se širi urnejše proti jugu. Severno od Alp gospodarijo živahni vetrovi, v slabi meri so že dosegli tudi našo zemljo. Dežuje v Nemčiji, deloma še na našem Primorju, sneži na Poljskem. V S. H. S. je oblačno pozneje prijazno solučno. Toplota pada.

18. Novi zahodni topel val združen s severnim je vsmerjen k Baltiku in Črnemu morju, prinaša joč zahodni Evropi, Nemčiji in nam dež, vzhodni Evropi sneg. Zračne struje so oživele tudi južno od Alp. Največ megle ima Balkan, solnca pa sredina S. H. S. Temperatura v S. H. S. niža za 2° C.

19. Sev. zah. topel val — nizki tlak plava v vzh. (Minsk 747). V okolišju Dubrovnika je nastala nova depresija (Gruž 747), ki siplje na Primorje mnogo držja, v Bosno sneg in privablja v svojo kotlino močno boro. Toplota je v SW in NE S. H. S. padla, drugod porastla.

20. Na zahodu se zopet pojavlja hladni val — vis. tlak; prepravil je že tudi znatni del naše države in pritiska na jadransko depresijo, katere se je po obsegu in globini znatno zmanjšala. V Primorju je bora, v NE S. H. S. pa nagli severni vetrovi. Vedrina vlada samo na gor. Jadranu. Deževalo je v Primorju, snežilo na sosed. višjih položajih. Toplota je nazadovala za 3° C (Maribor —4°).

Pregled toplote v gorenji dobi:

Spitsbergi	-10	-11	-10	-14	-7	-5
Leningrad	-6	-9	-11	-14	-	-
Moskva	-8	-10	-	-11	-	-18
Stockholm	-9	-9	-	-8	-5	-
Varšava	3	2	0	-3	-	1-9
Budapest	1	2	2	4	2	-2
München	-	0	-1	-1	1	-
Berlin	3	0	3	4	4	-3
Seydisfjord	-4	-6	-7	-	5	-1-4
London	4	2	3	6	4	1-5
Paris	3	6	4	5	6	2-4
Lyon	0	1	0	-2	-2	0-1
Madrid	1	-	2	-	-	1-
Alaccio	-	-	-	-	6	4-
Rim	-2	1	0	-1	1	6-1
Messina	13	15	14	13	12	14-
Sofija	-3	-5	-4	-	-1	-2
Bukarešt	-	-1	0	0	-3	-
Odesa	-	-	2	1	3	-1-4

Živčno bolni in oslabei,
od duševnega in telesnega dela izmučeni, rabite Lecithin kroglice z želatino! Stekleničica 24 Din. Izdeluje in razpošilja za natančnim navodilom samo: Lekarna Mr. Stanko Hočevar, Vrhnika 23 (dobe se tudi v lekarni pri sv. Roku v Šiški).

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 22. decembra 1926. Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Baro- meter	Tempe- ratura v C°	Rel. vla- gost v %	Veter in brzina v m	Oblač- nost 0-10	Vrsta padavin		Majhna temp.	Majhna temp.
						ob opazovanju	v mm/2h		
Ljubljana (dvorec)	762,9	-6,4	99	S 1	10	megla		-1,8	-6,8
	764,6	-6,7	98	SW 1	10	megla			
	764,4	-2,8	92	SE 0,5	4	megla			
	767,1	-2,4	90	mirno	8	megla			
Maribor	756,5	-2,0	85	NW 3	7			5	-2
Zagreb	761,9	-1,0	93	NW 1,5	9	megla		4	-1
Belgrad	762,0	-1,0	96	mirno	10			4	-2
Sarajevo	765,0	-9,0	92	mirno	10			3	-10
Skopje								4	
Dubrovnik	757,4	5,0	35	N 3	0			16	2
Split	758,2	4,0	49	NNE 7	2			8	4
Praga	762,2	-1,0	—	WNW 3	10	sneg	0,2	2	-2

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.
Dunajska vremenska napoved za četrtek, dne 23. decembra: V pretežni meri jasno, slana.
Povpr. barom. višji ko večerj za mm. 7,1.

Centenim čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Pri „AMERKANCU“
Ljubljana, Stari trg 10
Kopita najceneje klobuke, čepice,
perile itd. Modno blago.

Prodajalna K. T. D. (H. Ničman)
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2.

FRANC FUJAN
krovstvo in zaloga
stropnih potrebščin
Ljubljana - Galjeva 9.

IVAN JAVORNIK
mesar
Ljubljana, Domobranska c. 7
Stojnice poleg Zmajkega mostu

Angeloslav Krastnik
manufakturna trgovina
Ljubljana, Karlovska c. 8

„Jugometalija“ r. z. o. z.
Industrija pločevinskih izdelkov
Ljubljana
Kolodvorska ulica 18

TEOD. KORN
kleparsko in instalacijsko podjetje
Ljubljana
Poljanska cesta št. 8

Ivan Križnar
krovce
Ljubljana
Hrenova ulica št. 9

Jakob Kavčič
parna pekarna
Ljubljana, Gradisce 5
Podruž.: Prešernova 14

Deželna lekarna pri „Mar. Pomagal“
Mr. ph. M. Leustek
Ljubljana, Resljeva cesta 1

Martinc, Černe & Komp.
dr. z o. z., pleskarska in
črkošlik. tvrdka, LJUB-
LJANA, Igriška ul. 6

Blaž Jančar
pleskar
Ljubljana, Breg

JOSIP OLUP
trgovina manufakture in oblik
Ljubljana, Stari trg 2
(na vogalu)

K. Pečenko
trgovina vseh vrst usnja
in čevljarških potrebščin
Ljubljana, Sv. Petro cesta 32

PRISTOU & BRICELJ
črkošlikarja, Ljubljana
Aleksandrova c. 1
Telef. 908 Ustan. 1903

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Krekov trg 7

Josip Satran
špecijska trgovina
LJUBLJANA
Šolski drev. 4 (Senzila)

Pavel Stale
AUTOTAKSI
Ljubljana, Poljanska cesta 3
Telefon 942

LEOPOLD SEGA
čermesar
Ljubljana, Poljanska c. 48

Peter Žitnik
splošno kleparstvo
LJUBLJANA
Poljanska cesta 31

Najboljša ter pristna dalmatinska, štajerska in dolenjska vina točijo se le v nad 25 let obstoječi, renomirani vinarni „Pri Dalmatincu“, Tavčarjeva (prej Sodna ul.) 4

Trgovski pomočnik
mlajša moč, se sprejme
takoj. — Ponudbe poslati
na Poštni predal št. 66.

Mizarski mojster
vsestranski verziran, tre-
zen in vesten, išče me-
sta najraje pri takem
podjetju, kjer se spoštuje
versko prepričanje. Po-
nudbe upravi pod: Trez-
na in poštna mod. 8777.

**POTREBUJEMO perfek-
tne stenotipistino**
event. z znanjem srbske-
ga jezika. — Ponudbe z
označbo plače naj se
vlože pisмено pri tvrdki
ROKS - Beograd, Kati-
čeva 7. — Nastop takoj.

STROJNIK. Za stroj-
nika ali monterja išče
mesta izučen str. klju-
čavničar, ki je dobro
izurjen tudi v kovaštvu
in mizarstvu za strojne
modele. Več let je bil
monter pri Lanz-
in Wolf-lokomobilah in
venecijanskih žagah in
polnojarmenikih. — Izumitelj
novega stroja za bruše-
nje žag. — Nastop takoj.
Naslov in upravi lista
pod številko 8839.

GOSPODIČNA
z večletno prakso, zmō-
na perfektno slovenskega
in nemškega jezika, izur-
jena v knjigovodstvu,
strojepisju, nemški steno-
grafiji in v vseh pisarn.
delih, išče službe s 1. ja-
nuarjem 1927, event. po-
zneje. Ponudbe na upravo
pod: »Praksa« št. 8646.

**PISARNIŠKI
PROSTORI**
primerni za odvetnike,
notarje, zdravnike in
trgovce, obstoječi iz
5 sob na Miklošičevi
cesti
se oddajo
z dnem 1. januarja
1927. Vpraša se pri
»Oblačilnici«.

Odda se TRGOVINA
z meš. blagom v najem.
Resen kupec naj se la-
koj oglasi. Je v promet-
nem kraju v malem me-
stu na Dolenjskem. Na-
slov in upravi lista pod
šifro: »Trgovina« 8830.

OPOZORILO
s katerim se cenj. občin-
stvo obvešča, da gospod
HINKO UHL iz Maribora
ni več moj potnik, ter
nima pravice sklepati za
mene kakih pogodb, ali
sprejemati denarja ozir.
kakršnihkoli vrednostnih
predmetov.

VACLAV VOŠINEK
Maribor.

AUTOMOBILE
vsakovratne, in motorna
kolesa, popravila najboljše,
najhitreje in najceneje:
FLORJANČIČ, Karlovska
cesta 22. 6432

TRTE! Vse ameri-
kanske pod-
lage, ključji in korenjaki,
izvirne Telekijevske selek-
cije, cepiči na Berlandie-
ri. — Prvi Jugoslovanski
Loznjaci, Daruvar, Hrv.
Zahtevajte cenik! 8617

Hiša h. št. 4
v Smedniku, blizu farne
cerkve, JE NAPRODAJ.
— Naslov pove uprava
»Slovenca« pod št. 8816.

**Kupim droban
KROMPIR.**
Ponudbe: »Hotel Slon«,
Ljubljana, 8820

PRODAJA se od dne
23. dec. dalje (razen 25.
t. m.) vsak dan od pol 1.
do 4 pop. na Bregu št. 18
(l. nadstr.) razno dobro
ohr.: sobno opravo (je-
dilnico), preproge, kras-
ne podobe, gramofon, sa-
movar, fotograf. aparat,
salonsko garnituro, le-
steneč, daljnogled, pan-
toskop itd. po nizki ceni.

KLAVIRJI IN PIANINI
Zaloga: M. ROPAS, CELJE
Znižane cene in tudi na obroke

Samo „SVETOL“
neprekosljivo čistilo za vse kovine, je
pravi domači izdelek. — »JADRAN«
tovarna kem. izdelkov, Ljubljana—Moste.
Zahtevajte ga v trgovinah!

Premičnine
(rabljene predmete) —
prevzema v prodajo
»Posredovalec«, Sv. Pe-
tra cesta 18. (Le manjše
predmete izvzemši one,
ki se kvarijo, se spreje-
ma v prodajo v lokalni.)

ZIMSKA JABOLKA
od 30 kg naprej, franko
Loče, brutto za netto,
kg 2,50 Din, razpošilja
D. RIBIZEL Sv. Jernej,
pošta Loče. 8764

OGLEJTE SI!
baržunaste in filz-klobu-
ke od 80.— Din naprej
samo v modnem salonu
STUCHLY - MASKE, 21-
dovska ulica 3. 8590

NAPRODAJ
kompl. RADIO-sprejemna
naprava z megafonom,
baterijami, anteno, tele-
foni, za Din 3500.— Na-
slov in upravnistvu »Slo-
venca« pod št. 8776.

**Lepa, krasno opremljena
SOBA se odda**
solidnemu gospodu, naj-
raje trgov. potniku. —
Poižve se ob nedeljah in
praznikih dopoldne, Ein-
spielerjeva ul. 15. 8770

Snežne čevlje
sprejema v popravilo
tvrdka TREBAR, Sv. Pe-
tra cesta 6 — Ljubljana.

Velika razprodaja
galanterijskega in modnega blaga po
globoko reduciranih cenah.
Lepa Božična in Novoletna darila.

Igo Baloh
Maribor, Gosposka ulica št. 13

8620 **Nc 541/26**

DRAŽBENI OKLIC.
Na prošnjo lastnikov se vrši vsled sklepa
okrajnega sodišča Tržič z dne 28. oktobra 1926,
Nc 541/26 prostovoljna javna dražba tovarniškega
poslopja hšt. 236 v Tržiču s ca. 20 izdelanimi
konjskimi silami kot pritliklino — vl. št. 346 k. o
Tržič (tovarna usnja)
dne 27. decembra 1926 ob pol 16. uri pop.
v notarski pisarni v Tržiču št. 215.
Izključna cena znaša 150.000 Din. Vadij znaša
15.000 Din. — Celo izkupilo se mora plačati v
10 dneh po dražbi v roke sodnega komisarja ozir.
okr. sodišča v Tržiču.
Dražbene pogoje se more vpogledati pri no-
tarju Janku Svetliču v Tržiču.
Tržič, dne 8. decembra 1926.
Janko Svetlič, notar kot sodni komisar.

Seštevanje! Računanje!
BURROUGHS
Portable
Dolarjev 180—
10 mesečnih obrokov
Brezplačno in neob-
vezno predočenje
Glogowski & Co.
Zagreb
Račkova ulica 7b

Za Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani; Karol Čol.

Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec,

Urednik: Franc Terešlav,